ՁՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1,197 Կ. ՊՈԼԻՍ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1900, ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 12 — 25 1 ՇԷՄ" ԻՒԼ ԱԽ" 1318 12 ԻԼՈՒԼ 1316 Դ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1,197

"پوزانتیون"
امتیجو یومی وسیاسی غزته، صاحب امتیاز و مدیر مسئول
پوزانت کچیان
مطبعه دار اره خانی باب عالی جاده سنده ۲۵-۲۷ نومرو لی دائره ده مخصوص دائره ده

20 ՓԱՐԱ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱ

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻԻԶԱՆԴ ՓԷՋԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Litteraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅՑԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՑ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՁԱՐԼՍ ՏԻՔԸՆՍ

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԱՆՈՒԱՆԻ ՎԻՊԱՍԱՆԱՒՆ ՆԱԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆՑ ՁՈՒԱՐՃԱԼԻ ԵՒ ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԻ ԿՈՂՄԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՏԵՍԱՐԱՆԸ ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՑ ՎԵՀ. ՎԻՒԴՈՐԻԱ ԹԱԳՈՒՀԻՈՒՆ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

(Շարունակութիւն երէկուան թիւին, և վերջ.)

Ախոռին բակը բացայայտ նշաններ կ'ցուցնէր Իրլենվիլի կապոյտներուն զօրութեան ու հեռանդեան։ Կանուխառը բանակ մը կար կապոյտ գրօշներու, մէկ մասը միակ ձողով մը, միւսներն՝ երկերկու, պարագային յարմար նշանագանի ներով, չորսական ոտք բարձրութեամբ և համեմատական լայնութեամբ ոսկեզէն տառերով դրոշմուած։ Շքախումբ մը կար փողահարներու, թմբկահարներու, արնգահարներու, մէկ կարգի վրայ չորսական հոգի չարուած, որք իրենց օգակները կ'հանէին՝ ուժգնապէս ածելով իրենց գործիները. մանաւանդ թմբկահարները, որք ապաքէն չատ ուժէղ մարդիկ էին։ Պատուակալ քոմիսէրներ կեցած էին՝ կապոյտ գլխանոցներով, մասնախմբի քան անգամներ կային կապոյտ ժապաւէններով, և քուէարկուներու ամբոխ մը՝ կապոյտ զինանշաններով։ Զինաւոր ընտրողներ կային, և հետ։ Ռառաձի բաց կառք մը կար Պատուաբժան Սամուէլ Սլըմքիի համար։ և ուրիշ չորս կառքեր՝ բաբեկամներուն և գլխաւոր կուսակիցներուն համար։ Դրօշները կ'ծածանէին. նուագարանք կը հնչէին. քոմիսէրներն հայհոյներ կ'արձակէին. Մանախմբի քանեակ անդամք կ'վիճէին. ամբոխը կ'աղաղակէր. ձիերը կ'ծառանային. Թղթաթեր կամ լրատար մանչերը քրտինք կ'թափէին, և ամէն բան, և ամէն ոք, հոն համախմբուած էր ի պատիւ և ի փառս Պատուաբժան Սամուէլ Սլըմքիի, ընտրելի երեսփոխանութեան Իրլենվիլ աւանին. յանդամակցութիւն Մեծին Բրիտանիոյ Բարլամէնդին։

Աղմկալի Հուրրաներով և «Մավոյ Զօրութեան» կապոյտ գրօշին ծածանումներով ողջունուեցաւ Ա՛ղաքիր Մր. Բօթի երեւումը պատուհանէ մը։ Ամբոխին եռանդն ա՛լ աւելի բորբոքեցաւ երբ տեսան որ նոյն ինքն Պատ. Սամուէլ Սլըմքի, բարձրակրունկ կօշիկներով, և կապոյտ փողկապով, եկաւ պատուհանին առջև, ու սեղմելով վերոյիշեալ Բօթի ձեռքը, սրտաշարժ ձեւերով արտայայտեց յաչս հասարակութեան՝ իր անչինչ երախտագիտութիւնն Իրլենվիլ կազէթի հզօր խմբագրութեանն համար։

—«Ամէն բան պատրա՛ստ է», հարցուց Պատուաբժան Սամ. Սլըմքի՝ ընտրական գործակալ Մր. Բէրքըրի։

=«Ամէ՛ն բան, սիրելի Տէր իմ», պատասխանեց ժողովուրդը։

—«Կ'լուսամ որ բան մը դանց չառնուեցաւ։»

=«Ո՛չինչ, Տէր իմ, ոչինչ։ Բան մարդ լուացինք, և հոն պանդոկին դրան առջև չարեցինք որպէս զի ձեր ձեռքը սեղմեն։ Բերինք նաև վեց մանկիկներ գրկի վրայ, որպէս զի ձեր ձեռքով անոնց գլուխները չոյեք հասարակութեան առջև, ու տարիքնին հարցնէք պաշտօնական հետաքրքրութեամբ։ Կ'աղաչեմ, յատուկ ուշադրութիւն այս մանկիկներու խնդրոյն։ Այդ բանը միշտ մեծ տպաւորութիւն կ'ընէ ամբոխին վրայ։»

—«Ատոր հոգ պիտի տանիմ, վստահ եղէք։»

=«Թէև բացարձակ պայման չէ, բայց վերջապէս, սիրելի Տէր իմ, եթէ անանկ ձեւի մը բերէք որ այն մանկիկներէն մին համբուրէք, ապաւորութիւնը չատ մեծ կ'ըլլայ հասարակութեան վրայ։»

—«Տպաւորութիւնը նոյնքան նպաստաւոր չէ՞ր ըլլար եթէ տղաքներէն մին համբուրելու գործը կատարէին իմ քանեակայութեանս առաջարկողն և երկրորդիչը։»

=«Այդ գեղեցիկ գործն եթէ դո՛ւք իսկ կատարէք, կարծեմ մեծապէս ազդեցութիւն կ'ըլլաք ձեր ժողովրդականութիւնը։»

—«Շատ լաւ», պատասխանեց Պատուաբժան Սամ. Սլըմքի, համակերպողի մը դէմքովը։ «կ'ընենք, կ'ընենք, ա՛տ ալ կ'ընենք։»

=«Թափորը կարգի դրէ՛ք», աղաղակեցին Մասնախմբին քան կարգադիրները։

Ամբոխին հուրրաներուն մէջ, նուագածուաց խումբը, պատուակալ քոմիսէրները, Մասնախմբին անդամները, քուէարկուները, ձիաւորները ու կառքերն իրենց յատկացեալ տեղերը բռնեցին, մէն մի կառքի մէջ այնչափ մարդիկ տեղաւորուելով որչափ կրնային տեղ գտնել՝ ոտքի վրայ կենալու պայմանաւ։ Գործակալ Մր. Բէրքըրի կառքին մէջ էին Մր. Բիքուիք, Մր. Թըրմէն, Մր. Սիսկոսա, և Մասնախմբին անդամներէն կէս—երկոտասանեակ մը։

Վայրկեան մը ահաւոր լռութիւն տիրեց, մինչ Թափորը կ'սպասէր Պատուաբժան Սամ. Սլըմքիի կառք բազմելուն։ Եւ ահա՛ յանկարծ ամբոխը խանդավառ «Կեցցէ» մը արձակեց։

=«Ելա՛, ելա՛», գոչեց Մր. Բէրքըր՝ չատ յուզուած, մանաւանդ որ ամբոխին մեծ մասը կարող չէր տեսնել պանդոկին դրան առջև անցած դարձածները։

Ուրիշ Հուրրա մը, աւելի բարձր։

«Ընտրողներուն ձեռքերը թողուցէք հի՛մա», աղաղակեց գործակալը։

Աւելի սաստիկ երրորդ Հուրրա մը։

«Մանկիկներուն գլուխները չոյեց իր ձեռքովը։» պոռաց Մր. Բէրքըր՝ յուզումէն դողդոջ ձայնով։

Որոշընդոստ ծափահարութիւն մը գնաց օդը ճեղքեց, ողջունելով արժանաւոր երեսփոխանական Ընտրելիին այս գեղապանծ գործը։

—«Մանկիկներէն մին համբուրի՛ց», բացագանչեց՝ մեծ ցնծութեամբ՝ գործակալ Մր. Բէրքըր։

Ահագնադղրդ ծափահարութեան նոր որոտում մը եղաւ ի լուր աչխարհի հռչակել Պատուաբժան Սամուէլ Սլըմքիի ևս քան զհես նշանաւոր արարքն ու ընթացքը։

«Ուրիշ տղա մ'ալ երեսնե՛րը պագաւ», մռնչաց չնչասպառ Մր. Բէրքըր։ Նոր ծափեր։

—«Ամէ՛ն ալ պագաւ», ձայնեց մարդուկն՝ անհնարագրելի թափով։ Եւ ամբոխին խլացուցիչ ծափերուն և կեցցէներուն մէջ, Թափորը ճամբայ եղաւ վերջապէս։

Թէ ի՛նչպէս եղաւ որ կապոյտներուն Թափորը խառնուեցաւ Դեղիններուն Թափորին, և յետոյ ի՛նչպէս ճարը գտնուեցաւ երկուքն իրարմէ զատելու, անհնար է նկարագրել, որովհետեւ գործին սկիզբէն Դեղին գրօշի մը ձողը Մր. Բիքուիքի գլխարկին զարնուելով, գլխարկն իյնաւ Մր. Բիքուիքի աչքերուն, քիթին ու բերնին վրայ, որով իրեն անկարելի եղաւ ամէն բան տեսնել և յետոյ մեզ պատմել։ Միայն կ'յիշէ որ ամէն կողմէ պաշարուեցաւ վայրագ դէմքով զայրացած մարդոցմէ, փոշիի անհուն ամպի մը մէջ, կատղողներու քանձր ամբոխի մը միջեւ գանեալով ինքզինք։ Մր. Բիքուիք կ'յիշէ նաև որ աներեւոյթ ոյժ մը զինք կառքէն վար հրեց, և ինք գետնին վրայ կափսաթակիչ ընդհարում մ'ունեցաւ, բայց չի գիտեր թէ որո՛ւ հետ, ինչո՛ւ և ի՛նչպէս։ Ետոյ, իր ետեւը կեցողներ զինք փայտէ սանդուխի մը վեր քշեցին, և երբ ճգնաժամ գլխարկը վերջուց աչքերէն, տեսաւ որ իր բաբեկամք էին զինք, ընտրելիներուն անուանման պաշտօնավայրին ճախ կողմը։ Այ կողմը Դեղին կուսակցութեան վերապահուած էր, և կեդրոնը՝ Բաղաքապետին և իր պաշտօնակալներուն, որոցմէ մին, Իրլենվիլի գէր ժուենթիկը, ահագին զանգակ մը կը հնչեցնէր, լուսաբեան հրամայելով, մինչ Դեղին ընտրելին Մր. Հօրէչիօ Ֆիզքին և կապոյտ ընտրելին Մր. Սամուէլ Սլըմքի, ձեռքերնին սրտերնուն վրայ դրած, յոյժ սիրալիր ձեւով խոնարհումներ կ'ընէին գլուխներու այն խռովեալ ծովուն որով լեցուած էր Բաղաքապետարանին դիմացի հրապարակը, ասպարէզ դարձած ճիչերու, աղաղակներու, հայհոյներու, սուլիչներու փոթորիկ մը, որուն քով մեծ երկրաչարժի մը գոռումն գիչերը բան մը չէր։

«Նայէ՛, նայէ՛, ո՛ւր է Ուինքլ», ըսաւ Մր. Թըրմէն՝ քեւէն քաչելով իր բարեկամին։

—«Ո՞ւր է, ո՞ւր», հարցուց Մր. Բիքուիք, իր ակնոցը դնելով, զոր ցաղդ բարեբախտաբար իր գլխարկին մէջ պահած էր։

=«Նա՛, հոն՛, այդ տանիքին վրայ»— Հոն, կղմինարով ծածկուած տա՛ր նիքի մը կապարագատ ծորակին մէջ, զոյգ մը աչեռք վրայ հանգիստ բազմած, Մր. Ուինքլ եւ Տիկին Բօթ Քաչկինակով նշան կ'ընէին, որուն Մր. Բիքուիք պատասխանեց՝ իր ձեռքովը համբոյր մը զրկելով Տիկնոջ։ Ընտրական գործողութեանց դեռ սկսուած չէր, և որովհետեւ անգործ ամբոխ մը սովրաբար կ'սիրէ զուարճանալը, Մր. Բիքուիքի այս յոյժ անմեղ գործն անգամ հեգնական դիտողութիւններու առիթ տուաւ։

—«Օ՛, չա՛ր ծերուկ, ազիկներուն նշան կ'ընես, հէ՛։»

=«Օ՛, պատկառելի՛ մեղաւոր», պոռաց ուրիշ մը։

—«Սըտր նայեցէ՛ք, ակնոցը դրաւ որ կարգուած կնկան մը աւելի ազէկ նայի։»

—«Աչքովը ալ նշմարներ ըլաւ, իր պլչած, յայրա՛ծ աչքերով։»

=«Կնկանդ նայէ՛, Բօթ, կնկա՛նդ նայէ», բացագանչեց հինգերորդ մը ընդհանուր ծիծաղներու մէջ։

Որովհետեւ ուրիշներ ալ Մր. Բիքուիք տարիքն առած խոչ մը կ'նմանցնէին, կամ այս ոճով ուրիշ սրախօսութիւններ կ'ընէին, և որովհետեւ բոլոր այս խօսքերը վայրապար կ'դպչէին անվեղ Տիկնոջ մը պատուոյն, Մր. Բիքուիքի զայրոյթն աննկարագրելի էր։ Բայց որովհետեւ նոյն պահուն լռութիւն կ'հրամայուեր նորէն, Մր. Բիքուիք չատացաւ արհամարհոտ ակնարկ մ'ուղղելով ամբոխին, որով կ'խղճար իրենց մոլորութեան վրայ։ Բայց ամբոխը, իր ցասմալից դէմքը տեսնելով, ա՛լ աւելի ծիծաղեցաւ։

«Վատ բի՛ւն», աղաղակեց Բաղաքապետը, իր բարձր դիրքին արժանավայել ծանրութեամբ։ Ձանգակներէը նորէն հնչեցին։ «Տե՛ղ», ըսաւ Բաղաքապետը՝ կրցածին չափ բարձր ձայնով. «Ընտրող եղբա՛յրք Իրլենվիլ աւանի։ Մեք այսօր հոս համախմբուած ենք ներկայացուցիչ մ'ընտրելու իրրև յոյժ մեր հանգուցեալ...»

Բաղաքապետին խօսքն ընդհատեցաւ ամբոխին մէջէն աղաղակով մը։ «Ցաջողութի՛ւն մեր Բաղաքապետին։ Տա՛յ երկինք որ ինք երբե՛ք չհրաժարի գործի և կզսանքի գործէն, որով կ'չահի իր ապրուստը։»

Առեղապետին ամենօրեայ գործին եղած այս ակնարկութիւնն հրճուագին աղաղակներով ընդունուեցաւ, որուն հետ լռութեան զանգակներն ալ միանալով, անլսելի ըրին քաղաքապետական ճառին մնացեալ մասը, իբրեւ ապառնի վերջին պարբերութիւնը, որով սրտագին չնորհակալութիւն կ'յայտնէր հասարակութեան, համբերութեամբ մտիկ ըրած ըլլալնուն համար իր առեղասուբեան,—չնորհակալիքի արտայայտութիւն մը որ ծիծաղներու և խնդութիւններու նոր որոտումի մը առիթ տուաւ։

Ծեռոյ խօսք առաւ բարակ երկայնահասակ մարդ մը, սպիտակ փողկապով մը չատ պինդ սեղմած իր կոկորդը, և հազիւ թէ քանի մը բառ արտասանած էր, բազմութեան մէջէն աղաղակեցին թէ «Տեղայ մը զրկէ՛ տուէք, Թող նայի, հոն անկողնի բարձին տակ մոռցած չըլլաս ձայնդ»։ Մարդն ըստ օրինի ծանոյց թէ իրենք թմբկահար մէկը կանուանեն իրրեւ իրենց ներկայացուցիչ երեսփ. ժողովոյ մէջ։ Եւ անուանէ զՄր. Հօրէչիօ Ֆիզքին։ Ֆիզքինեանք ծափահարեցին, իսկ Սլըմքիեանք սուլեցին, և երիւց հակառակ կուսակցութեանց ձայներն ա՛յն աստիճան իրարու խառնուեցան որ թէ՛ առաջարկու առենաբանին և թէ անոր երկրորդիչին խօսքերէն բան մը չկրնացաւ, այնպէս որ եթէ նոյն պահուն խօսելու տեղ չաւէտական երգեր երգած ըլլային, տարբերութիւնն ո՛չ ոք կ'զգար։

Մր. Ֆիզքինի կուսակիցք իրենց ընտրելին անոչնանած ըլլալով, խօսք առաւ կարմիր այտերով զայրացկոտ մարդ մը, որ եկաւ ուրիշ յարմար ներկայացուցիչ մը առաջարկելու։ Բայց այնչափ դիւրագրգիռ էր որ ամբոխին հեգնական խօսքերը չէր կրնար մարսել։ Զինք ընդմիշողներուն ընդացքը պահարակեց, և խօսքէն անմիջապէս գործի անցնելով, քովը գտնուող հակառակորդներուն ասպարէզ կարգաց, որով աղմուկն աւելցաւ, և մարդը դէմքի ահռելի ծամածռումներով Թողուց բեմն իր երկրորդիչին, որ գրաւոր ճառ մը կարդաց կէս ժամ չարունակ, և ինչ որ ըսին, չկրցաք, մանաւանդ որ իր ճառը կանաչ գրիչ էր իդլենվիլի կազէթին, որ արդէն բառ առ բառ տպած էր զայն։

Ծեռոյ Դեղիններուն Ընտրելին բեմն ելաւ ընտրողներուն խօսելու։ Բայց ճիչտ այն պահուն կապոյտ նուագածուաց խումբն սկսաւ նուագել իր ամէնէն ուժգին չեչտերով, հանելով այնպիսի աղմուկ մը որուն քով տատասն ներգաչնակութիւնը բան մը չէր, զոր տեսնելով՝ Դեղին ամբոխն սկսաւ իր կռուխիներն արագ չաչորդութեամբ իջեցնել կապոյտներուն գլխուն և ուսին վրայ, և այն տեղն կապոյտները չան ի գործ դրին իրենց այս չատ անհանդարտ և անհանոյ Դեղին դրացիներն իրենց մէջէն հեռացնելու, կափսաթութեան, հրմշտուկի, գիրկընդխառն կռիւի տեսարանն այնքան ընդհանրացաւ որ Բաղաքապետն հարկ դատեց 12 ոստիկան հրամայել որ բռնեն պատգլուխները, որք երկու հարիւր յիսուն հոգիի չափ կային։ Մր. Ֆիզքին և բաբեկամք պայքարեցան, և հարցուցին իրենց պատուաբժան մրցակից Մր. Սլըմքիի Թէ այս նուագածուաց խումբն ի՞ր հասանութեամբ կ'նուագէ. որուն Մր. Սլըմքի պատասխանել չուզելով, Մր. Ֆիզքին իր կռուիը ցոյց տուաւ իր պատուաբժան ընդդիմադրին, որուն արիւնը գլուխն էնելով, ասպարէզ կարգաց, «Մարտ ցմա՛հ» աղաղակելով։ Ամէն կարգերու և կանոններու այս եղծման ի տես, Բաղաքապետը լռութեան զանգակներու նոր նուագահանդէս մը հրամայեց, և յայտարարեց Թէ.... երաչխաւորութեան պիտի կապէ զՄր. Ֆիզքին և զՄր. Սլըմքի, հանդարտ կենալու և օրէնքն յարգելու համար։ Այս ահռելի յայտարարութեան ի լուր, երկուց կողմանց ընկերք և բարեկամք միջամտեցին, և իւրաքանչիւր կողմի կուսակիչներն հակառակ կողմի կուսակիչներուն հետ երկուքական հոգի երեք քառորդ ժամ ձեռնհասէ եղաը, Մր. Ֆիզքին իր ձեռքը գլխարկին տարաւ՝ երեսը դէպ ի Մր։ Սլըմքի դարձուցած, սա ալ իր ձեռքը գլխարկին տարաւ՝ երեսը դէպ ի Մր. Ֆիզքին դարձուցած. նուագածուներուն հրամայուեցաւ կանգ առնելու, ամբոխը ժողովուրդ իրեք խաղաղեցաւ, և Թոյլ տրուեցաւ Մր. Ֆիզքիի որ իր ճառը չարունակէ։

Երկոքին ընտրելիք Թէեւ ուրիշ ամէն նկատմամբ տարբեր կարծիքներ չայտնեցին, բայց համաձայն խօսքերով ներքաղեցին իրլենվիլի ընտրողներուն բարձր արժանիքը, իւրաքանչիւր ընտրելի հռչակելով որ իր ընտրողներուն չափ լուսաւորեալ, անկախ, ազնիւ մտքի տէր և անչահախնդիր մարդիկ կարելի չէր գտնել երկրիս վրայ։ Եւ իւրաքանչիւրը վստահութիւն չայտնեց Թէ ինքն պիտի ընտրուի։

Ձեռամարձ քուէարկութիւն եղաւ։ Բաղաքապետն չայտնեց Թէ Սլըմքիի ընտրողք մեծամասնութիւն ըլլալ կ'թուին։ Ֆիզքին այն առեն, ըստ օրինի, անուանական քուէարկութիւն պահանջեց, որուն համար օր որոշուեցաւ։ Ապա չնորհակալութիւն քուէարկուեցաւ Բաղաքապետին, Նախագահական Աթոռին վրայ իր ճարտար ընթացքին համար, և Բաղաքապետը սրտանց փափաքեցաւ որ աթոռ մ'ունենար՝ անոր վրայ իր ճարտար ընթացքը ցոյց տալու համար (որովհետեւ մինչեւ վերջն ոտքի վրայ մնացած էր)։

Քուէարկութեան օրը, քաղաքը տենդոտ վիճակի մը մէջ էր։ Երկու կողմերն ալ առաւտաձեռօրեն գրաւ վատնեցին քաղաքին մէջ ամէն հանրային վայրեր՝ ընտրողները սիրաչահելու համար։ Ամէն դիեհտուններու, գարեջրատուներու, գրօսարաններու, ճաչարաններու մէջ ամէն բան տարօրինակ կերպով ածան էր այն օր։ Զրի կառքեր ու սայլեր կ'չրերչէին քաղաքին մէջ, քուէարկութեան վայրը փոխադրելու համար գլխու առժամանակեայ պտոյտէ Նեղուած ընտրողները, որովհետեւ ընտրական պայքարին բոլոր տեւողութեան միջոցին, այս հաճախակի յոյժ երկիւղալի կերպիւ կ'տիրէր քաղաքին մէջ, որոյ ապաւորութեան ներքեւ, չատեր սոյայտանչեցան վրայ փռուած կ'մնային, բացառիկ անզգայութեան մէջ։ Ընտրողներու փոքր մաս մը մինչեւ վերջը չուզեց քուէ տալ։ Անոնք հաշուող մարդիկ էին, որք երկուց կուսակցութեանց մինչեւ նոյն վայրկեանը գործածած զանազան տեսակ փաստերէն հաւտղած չէին դեռ։ Քուէարկութեան փակուելն մէկ ժամ առաջ, կապոյտ Գործակալ Մր. Բէրքըր խնդրեց որ այս ուշիմ, այս անչահախնդիր, այս հայրենասէր ընտրողք առանձին տեսակցութեան մը պատիւը չնորհեն իրեն։ Շնորհեցին։ Իր բերած փաստերն հակիրճ էին, բայց գոհացուցիչ։ (*) Այն տեղն սոյն ընտրողք եւս խմբովին գացին քուէ տուին, և Մր. Սլըմքի հռչակուեցաւ երեսփոխան Իրլենվիլի։

Վ Ե Ր Ջ

ԱՂԹԱՄԱՐԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՆԵՐԸ

ՕԿՏԱՎԻՆ Ց'ՎԵՐՋ

ՇՐՋԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ը.

Ծիչեալ Զաքարիայէն իբր մինչ տարի վերջ կ'յիչատակուի 76. Ագամ Բ. կաթողիկոս, որ նոյնպէս չկայ Հաւաքածուի մէջ։ Սա 1496էն մինչեւ 1509 յիչուած է այլ և այլ տեղեր, առանց նչանաւոր գործի մը։ Ասոր օրով կամ մօտն վերջ Աղթամարայ թեմականաց մէջ նորէն կուսակցական անհամաձայնութիւնք կ'ծագին, այնպես որ ոմանք Աղթամարէ գաւառներով էջմիածնայ Թեմ կ'ըլլան, որոցմէ մէկն է կապուտ կոզայ Ս. Յակորի վանքն իր ձեռներով, որ թէև Աղթամարի քթին տակն է, բայց մինչև հիմա վանայ կամ, որ նոյն է, էջմիածնայ կ'պատկանի։ Այս տաճկի յիչատակարաններու մէջ, Աղթամարայ մէկ քանի Թեմականներն էջմիածնայ Մարգիս Կաթողիկոս կ'յիչեն, զանազան պատճառներով Աղթամարայ Աթոռն Թափուր ըլլալուն համար ընդերկար։ Մինչեւ որ յիչեալ Ատովմէն իբր 25 տարի վերջ կ'յիչուի 77. Տ. Գրիգոր կամ Գրիգորիս Կաթողիկոս, որ ժամանակակից է էջմիածնայ Գրիգորիս Ժ. Կաթողիկոսին յամի Տեառն 1534էն 1540։ Ասկէ ետք Հաւաքածուին մէջ կ'յիչուին հետեւեալները. 78. Տ. Յելիսաբեթ. 79. Տ. Պօղոսաբեր. 80. Տ. Ղազար։ Որոցմէ վերջ կ'ընտրուի 81. Տ. Գրիգորիս Դ. «փոքր» կոչուածը, որ ըստ հաւաքածուին «էր չատագով իմաստութեան»։ Ասոր «փոքր» կոչուելուն պատճառն ըլլալու է իր մանուկ հասակը, որ բնականաբար ամէնէն աւելի երկար տաճն պաշտօնավարող Կաթողիկոսն է, այսինքն 1542էն մինչև 1610, և այս Թուականին մեռած է խոր ծերութեան մէջ։ Այս Գրիգորիս ըստ յիչատակարանի մը՝ էր որդի պարոն Սէֆէտինին և Ղրեմ խաթունին, որ Աղթամարայ Աթոռին նուիրած է ոսկեպատ և ածուածոյ պատառ աւետարան մը, չորս ածուածէ սկիհ, մեծ վառի խաչ մը, նաև նորոգած է ճմեռնոյ և ամառնոյ ժամատեղիները, Ս. Ստեփաննոսի գմբէթը նորոգած է, և՝ Ծետոյ իր եղբօր՝ Պր. Խեդի և 12 վարդապետներու հետ մէկտեղ Երուսաղէմ գացեր է, հետ երած բոլոր ուխտաւորներու ծախքերն ինք հոգալով ճամբուն վրայ, որ երբ Աղթամարայ, հետ կ'երեւի Ատովմէն իբր 25 տարի վերջ կ'յիչուի 77. Տ. Գրիգոր կամ Գրիգորիս Կաթողիկոս, Ամասիոյ Ս. Խաչէ վանքը չատ մխթարեներով, որոց նչանաւոր գէմքերէն էր Սիմէօն բարեպաշտն Ապարանցի, որ չատ աչակերտներ հասուցած է, որոց երեւելիներէն էին իր եղբօրորդին Կարապետ վարդապետ, որ վերջը Վարագայ վանահայրն եղաւ, նաև Տէր Յովհաննէս Խիզանցին երաժիչտ եւ ատոր աչակերտն Յովհաննէս «ծաղկող գրոց» (գրքերու մէջ ծաղիկներ գծող)։ Շէն էր նաև Վարագայ վանքը բազմաթիւ մխթարներով, որոց նչանաւորագոյնն էր Աւետիքի կիրակոս վարդապետ։ Սա չարժէն առրըված չէնքերը չինեց Վարագի մէջ, ձեռնտուութեամբ էջմիածնայ Փիլիպոս Կաթողիկոսին և վանեցի հարուստ հայերուն։ Նաև, «կրճոն» ժամկոնուանել Յովհաննէս վարդապետ, մեւս Տէր Յովհաննէս «ընտիր վարուք» և «գրագիր», ու «վարդապետաց վարդապետ» անուանեալ Սահակ վարդապետ, որ Հոռոմոց վրայ մը գրած է։ Այս վերջին երեքն Աւաքել պատմագրի մէջ ալ յիչատակուած են Մովսէս վարդապետի հետ։ 1575էն սկսեալ այս վանքին մասին միչտ ճոխութեան նչանառը, կապոյտ Գործակալ Մր. Բէրքըր խնդրեց որ այս ուշիմ, այս անչահախնդիր, այս հայրենասէր ընտրողք առանձին տեսակցութեան մը պատիւը չնորհեն իրեն։ Շնորհեցին։ Իր բերած փաստերն հակիրճ էին, բայց գոհացուցիչ։ (*) Այն տաեն սոյն ընտրողք եւս խմբովին գացին քուէ տուին, և Մր. Սլըմքի հռչակուեցաւ երեսփոխան Իրլենվիլի։

Վ Ե Ր Ջ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋ

ԱՆԴԼԻԿՊՕՂՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ

ՊՕԹԱԶԻ ԲԱՆԱԿԸ ՅԻՐՈՒԱՆ ԵՂԱՒ. —Նեւկըրտդ, Սեպտ. 19.—«Որչափ Մաչատատորբէ առաջ կ'զգլխինք, այնքան ալ հետզհետէ բորբոքիկէ հղոն անցան Քօսափի Բորդ նահանջող 3000 թչնամիէն 700 հոգին, միւսներն ալ զանազան կողմեր ցրուեցան։ Ոմանք անցան, կ'ըսուի, Քօսափի գետէն և Լէպօմպօ լերան կողմերը կ'բռնեն, երկաթուղիին հարաւակողմը, բորդուկեզ հղոին և կապուրչին միջև։ Ընդհանուր խառնափոթութիւն մը պատահեցաւ երբ թչնամին իր դիտին անյոյս ըլլալն իմացաւ։ «Եիլդիզ—Թօֆ» Գօէբօական խոշոր թնդանօթներն և քանի մը դաշտային թնդանօթներ, ինչպէս նաև մեզմէ գրաւուածները, չարգուբուրդ ըլած էին։ Գօէբական բանակէն հիմա սակաւաթիւ ապատաւոր հրոսախումբեր միայն կ'մնան։ Ասոնց մէ մին, որ ի Տօրպէկի դիրք բռնած է, Վինպուրկի հիւսիսային արեւելեան կողմը, դրած պիտի ունենայ Բէլի Բէնի գօրավարին մարդոց հետ։ Ըրընտրել երեկ Պրօնֆնրսդֆոնգէյնէ չարձակեցաւ և գրաւեց մէկ թնդանօթ և երեսունէ աւելի վահան։ Հարդ այս հրոսախումբերէն միոյն դէմ կ'չարժի յօդուածեամբ Բօչէֆսդրոմի մօտ։ Հիւսեսար կ'տեղեկագրէ Թէ հասեր է ի Կրէօդվէյ, Ուգբէյհդէ 16 մղոն դէպ հարաւ—արեւելք։ Երեք գերի բռնեց և չատ ջիչ ընդդիմութեան պատահեցաւ։ Սայֆըրկադի մօտ կուռւն մէջ գերի բռնուած երկու անգլիացի սպայք Սեպտ. 11ին ազատուեցան։ Պլէօմֆոնտէյն հասան 16ին։ «ՌՈՊՐԻՒՄ»

(Լօրտ Ռոպերդսի յիչատակած «էյզպօպօ լեռը» բարձր, գահավէժ եւ գրեթէ անմատչելի բլուրներէ բազկացեալ շղթայ մ'է, որ կախուած է

(*)—Այսինքն՝ հնչուն դրամով կաշառեր է՝ իրենց քուէն սուղ ծախող այս վերջին ընտրողները։

Թօմազի հովտին, բորցունկէզ հովին, Սուազիլէնտի և Դոնկալէնտի վրայ։ Այդպէս կ'կոչուի յանուանէ Լէպոմպոյի եպիսկոպոսին, որուն իրաւասութիւնը կ'տարածուի Սուազիլէնտի, Դոնկալէնտի և Թրանսվալի սաորին նահանգներուն մէկ մասին վրայ, ինչպէս նաև Լօրէնսօ Մարքուէսի նահանգին անկլիքան եկեղեցւոյ մէկ շրջանակին վրայ։)

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ԼՈՐՏ ՌՈԲԵՐԴՍԻ.— Նէլսբրույդ, Սեպտ. 18.— «Ստիֆէնսընի կիսաբաժինն երէկ գրաւեց Զնէլսբրույդ առանց ընդդիմութեան։ Պօէրք իրենց չուելէն առաջ ռազմամթերքի վակոնները կրակի տուած էին հոս։ Անոնցմէ երկուքը մեր դաշտային հրետանիին կ'վերաբերէին։ Բօլ Քարիւ Ավօքա կայարանէն չորս մղոն արեւելք կ'գտնուի։ Թշնամին ժամանակ մը նեղութիւն տուաւ մեր հետեւակազօրաց մէկ մասին։ Ֆրէնչ ճամբայ ելած է արեւելեան ուղղութեամբ։ Բօլ Քարիւ կ'յուսայ վաղը Քոմաթիփուրթէն հասնիլ։ Գրաւեց ռազմամթերքի վակոն մը և քանի մը գերի բանեց։ Հիմակ հեռագրական հաղորդակցութեան մէջ ենք Պուլլըրի հետ և անկէց ուղղակի կընանք իրեն ուտելիք և ռազմամթերք ղրկել, աւելի դիւրաւ քան Մաչատոտորփի ճամբով։ Երեսունի չափ Պօէրք անոր անձնատուր եղան ի Սփիչքոբ։ Կ'տեղեկագրէ թէ իրեն դիմադրողներուն մեծագոյն մասը վարձկան զինուորներ և Բարեյուսոյ ապստամբներ են։ Միթուէն կ'տեղեկագրէ թէ Տուկլաս Սեպտ. 12ին Լիխդէնպուրկի մօտ ընդհարում ունեցաւ գունդ մը թշնամեաց հետ, գրաւեց 10 վակոն և քիչ մը ոչխար և եզ, և գերի բռնեց 30 հոգի։ Իր կորուստներն եղան 1 սպայ ծանրապէս վիրաւորուած և գերի ինկած. զինուոր մը նոյն առթիւ առած վէրքերէն մեռաւ։ Հիլտեարտ հեռագրելով Ուդրէխդէ, կը յայտարարէ թէ իր մարդիկներէն գունդ մը 15ին Ուդրէխդէ տասն մղոն դէպ արեւմուտք երբ պահակութիւն կ'ընէր, հրաւիրուեցաւ քանի մը կիներէ դէպ ի ագարակ մը որոյ վրայ սպիտակ դրօշ մը կ'ծածանէր։ Պահակներուն կաթ և հաց տուին, և երբ տունէն կ'մեկնէին, տնեցիք սկսան կրակ ընել։ Մեր մարդիկ ետ դառնալով, ագարակը կործանեցին։ Խարդախութեան նմանօրինակ գործ մ'ալ մէկ—երկու օր առաջ պատահեցաւ ի Քոմատօ Նէք, ուր զօրավար Բէյճըրզի ձիաւորներէն մին սպանուեցաւ։ «ՌՈԲԵՐԴՍ»։

ՆԷԼՍԲՐՈՅԴ, սեպտ. 18.—«Լորտ Ռոպէրդս հիմա հոս է։ Հաստատուած է զօրավար Պօթայի հիւանդ ըլլալուն լուրը։ Կոկորդի ցաւէն կ'տառապի, բայց հիւանդութիւնը ծանր չէ։ Մր. Քրիւկէրի փախուստը գաղտնի պահուած էր։ Իր մեկնելուն նախընթաց կիրակի օրը ժողովարանին մէջ քարոզեց և պօէրական պարտութիւնները վերագրեց անկրօն գաղափարները Պօէրներուն մէջ ծաւալելուն։ Մր. Քրիւկէր քաջառողջ է։ Երկու հազար Պօէրք, մաքզիմներով, փոքր և խոշոր թնդանօթներով Հէքդոր Սբրույդ գացին։ Պօթա և Վիլժօէն անոնց հետ էին։ Օտարականք կառախումբերով Տէլակօա ծոց կ'երթան։ Վեց հարիւր Պօէրք Մաքմաքի ճամբով Բիլկըրմսռեստ կ'երթան, և կ'ըսուի թէ իրենց թնդանօթները ջախջախած են, զի մի գուցէ մեր ձեռքն իյնան։ Մր. Շդէյն երիտասարդ և ձի նստելու վարպետ Պօէրները կ'քաջալերէ ասպատակային կռիւները շարունակելու համար հարաւային կողմերը։ Զօրավար Ստիֆընսըն հոս է։ Զօրավար Բօլ Քարիւ և զօրավար Եան Համիլդըն անընդդիմակ առաջ կ'քալեն։»

ՍՊԻՑՔՈՊ, Սեպտ. 18. — «Հաստատուած է հիմա որ Պօէրք դէպ ի հիւսիս կ'գաղթեն Հէքդոր Սբրույդէ։ Երէկ թշնամին երեք գունդ եղած Սփիցքոբէ այն կողմերը կ'քալէր։ Նչ. օր լուր ելաւ թէ Պօթայի յաջորդ զօրավար Վիլժօէն դէպ ի հիւսիս կ'քալէր Հէքդոր Սբրույդէ, որ Քօմադիփորդէ երկու կայարան անդին է, իրեն հետ ունենալով 3000ի չափ Պօէր և 30 թնդանօթ։ Կրնայ Պէրկ լեռներէն անցնելով Սէլադի գետակը մտնել և անկէց ալ արեւմուտք դառնալով Տէվէդի միանալ։ Այս է թշնամիին ամբողջ ույժը։ Վիլժօէն, որուն համար կ'ըսուի թէ անպարծ մարդ մ'է, յանդուգն գործողութեամբ մը պատերազմը երկարել կ'ուզէ՝ ինքզինքը փառաւորելու համար։ Պօէրք հոս ամէն օր անձնատուր կ'ըլլան։ Իրենց փափաքն է իրենց արջառները ձեռքէ չհանել։ Դեռ Պօէրներուն կողմէ ընդհանուր փափաք մը չկայ անձնատուր ըլլալու։ Զօրավար Պօթա Քաարմուռւէն կ'գտնուի։»

ԲՐԵՆԴՈՐԻԱ, Սեպտ. 18.— «Մինչ պօէրական բանակին գլխաւոր կեդրոնն հետեւաբար Վիլժօէնի քով կը գտնուի, Թրանսվալի միւս ծայրը, զօրավար Քլիմէնդս կ'գործէ Բրեդորիայի արեւմտեան կողմը երեսուն մղոն անդին։ Երէկ մինչեւ Հէքրորդ ապարդիւն զննութիւն մ'ըրաւ։ Իր գործն է գլխաւորաբար Բրեդորիայի արեւմտեան կողմերը պահակութիւն ընել, և ձեռք անցընել մեծաքանակ ցորենը՝ որ կ'ըսուի թէ այն կողմերն համբարուած է գաղտնի տեղ մը։ Ս. Նոր հիւսիսային կողմը կ'գործէ զօրավար Բէյճըրզ՝ Բինարս գետի և Տօք Բաղանեաց շուրջը, ինչպէս նաև Բրեդորիայի հիւսիսային արեւմտեան կողմերը։ Հէքրոն փոքրիկ քաղաքը պատերազմին ամէնէն հետաքրքրաշարժ դէպքերէն միոյն թատերաբեմն եղած է։ Բրեդորիայի գրաւումէն քանի մը օր վերջ, Քանատական զօրագունդին վերաբերող երեք հոգի, որք իրենց գունդին միանալու համար ղրկուած էին, ճամբան կորսնցուցին և առանց գիտնալու պօէրական գծին մէջ ինկան։ Հէքրոն հասան. և այդ տեղւոյն բնակիչք կարծելով թէ անգլիական գունդի մը յառաջապահներն են, ուրախութեամբ քաղաքն անձնատուր ըրին եւ իրենց հրացաններն ու ռազմամթերքը յանձնեցին։ Քանատացիք ամենայն լրջութեամբ ընդունեցին անձնատուութիւնը, եւ եզան վակոն մը պատրաստել տալով, անգամ մ'ալ անցան պօէրական գիծերէն և հասան ի Բրեդորիա, իրենց հետ ունենալով 88 հրացան և մեծաքանակ ռազմամթերք։ Զօրավար Պարքըն Քրիւկէրստորփի դուրսն է և կ'պաշտպանէ Յոհաննէսպուրկի արեւմտեան կողմը։ Քիչ մ'աւելի դէպ արեւելք, զօրավար Հիլտեարտ պահակութիւն կ'ընէ և երկիրը կ'խաղաղեցնէ Ուդրէխդի եւ Վրիհէյտի շրջականները գծին երկայնքը։ Զօրավար Բօլ Քարիւ երկրին ներսերը գացած է, զօրավար Ստիֆընսընի թողլով երկաթուղւոյ պաշտպանութիւնը։ Քոմադիփուրդէն հասնելով ձեռք ձգեց 56 վայրաշարժ և մեծաքանակ իրեղէններ։»

Սեպտ. 19.—«Պօէր զօրավար Շէօման, որ Պարպէրդոնի մէջ բանտարկուած էր և հոս ղրկուեցաւ, չատ գոհ է Անգլիացւոց ձեռքն իյնալէն։ Քանի մը գերիներու հետ տեսնուեցայ, ամենքն ալ կ'ըսեն թէ պատերազմը վերջացած է։ Անոնցմէ մին խնդալով ըսաւ թէ աւելորդ է զինքը մինչեւ Քէյբդաուն ղրկել, որովհետեւ պատերազմը պիտի դադրի իրեն հոն հասնելէն առաջ։»

ՆԱԽԱԳԱՀ ՔՐԻՒԿԷՐ.—Ահա պատճէնը պաշտօնական հոլանտերէն յայտարարութեան, զոր հարաւ—ափրիկեան հանրապետութեան կառավարութիւնն հրատարակեց ի Քոմադի Բորդ, Սեպտ. 14ին.— «Բարձր. Նախագահին ծերութիւնը նկատի առնելով, յայտնի է թէ Ն. Բարձրութեան համար անկարելի է հետեւիլ պօէրական զօրախումբերուն, և նկատելով նաև որ Գործադիր Խորհուրդն համոզուած է թէ Ն. Բարձրութեան առաջին ծառայութիւնները կրնան դեռ գործածուիլ ի շահ պօէրական երկրին և պօէրական ազգին, որոշեց որ արտօնէ զՆ. Բարձրութիւն վեց ամսուան արձակուրդով մեկնիլ Եւրոպա, մեր դատն հոն վերարծարծելու նպատակաւ, և ես, Շալք Պուրկըր, իր տեղը պիտի բռնեմ համաձայն օրինաց։» Դեր—Նախագահ
Պուրկէր

Արտաքին գործոց Նախարար
Նէլսբրույդ, 10 Սեպտ. Ռէյց
կառավարական պաշտօնատուն

—Կ'ըսուի թէ Մր. Քրիւկէր Անգլիա պիտի երթայ, Վէհ. Թագուհիէն տեսակցութիւն մը խնդրելու։

—Հոլանտական կառավարութիւնն հրաման ղրկեց Կէլտէրլանտ մարտանաւին, որ այս միջոցիս ածուխ կ'առնէ Բէրիմ նաւահանգստէն, իսկոյն Տէլակօա ծոց երթալ՝ Քրիւկէրն Հոլանտա բերելու համար։

—Լօրէնսօ—Մարքուէսի մէջ յանձնախումբ մը կազմուած է պօէր գաղթականները խնամելու, որք չատ խեղճ վիճակի մէջ այդ Նաւահանգիստը կ'հասնին Թրանսվալէ։

ՏԷՎԷՏԻ ՃԱՄԲԸ.— Յոհաննէսպուրկ, Սեպտ. 19.—«Զօրավար Հարդ կիրակի առաւօտ պարպեց Բօչէֆսդրումը։ Հոն գտնուող Անգլիացի հպատակներուն մէկ մասն Յոհաննէսպուրկ հասան, ինչպէս նաև պօէր գերիները։ Բօչէֆսդրում բնակող Անգլիացի մը, որուն հետ տեսակցութիւն մ'ունեցայ, կ'յայտարարէ թէ զօրավար Տէվէդ Բօչէֆսդրում հասեր է երեք շաբաթ առաջ՝ ութ հոգի միայն ունենալով իրեն հետ, և անկէց Օրանժ գնաց։ Հոլանտացի բնակիչք բարի գալուստ մաղթեցին և անոր լուսանկարն առին։ Տէվէդ ըսաւ թէ ուրախ էր այսպիսի աֆրիքանտէր ոգի մը տեսնելով անոնց մէջ։ Երկրորդ օրն առաւօտուն զօրավար Տէվէդ քանի մը խօսք ուղղեց անոնց կառավարական պաշտօնատան առջեւ։ Յորդորեց պահել իրենց յոյսը, և պօէրական կորուստներուն վրայ իրենց լսածներէն կէսին ալ թող չհաւատան։ Կռիւը պիտի շարունակուի, ըսաւ, եթէ նոյն իսկ տասն Պօէր մնան, և անոնցմէ մին ինք պիտի ըլլայ։ Չէզոքութեան երդման վրայ խօսելով, զօրավար Տէվէդ ըսաւ թէ Թրանսվալեան կառավարութիւնն յայտարարութիւն մը հանած է՝ որով Պօէրք ամէն պատասխանատուութենէ զերծ են։ Ամէն կերպով գովեց Լուի Պօթայի յաջողութիւնները։ Զօրավար Տէվէդ նոյն օրը կէս օրին մեկնեցաւ իր մարդոց միանալու, որոց թիւն 200 է, կ'ըսուի։»

—«Բօչէֆսդրումէ Յոհաննէսպուրկ փոխադրուածներուն թիւն է 120 անգլիացի հպատակ, 80 պատերազմական գերի, 100 պօէր կիներ և տղաք եւ 150 բնիկներ։»

ԶՕՐԱՎԱՐ ՌԸՆՏԸԼ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ.— Քէյբդաուն, Սեպտ. 20.— «Կ'ըսուի թէ զօրավար Ռընտըլ վիրաւորուեր է պօէրական ռումբէ մը։ Այսու հանդերձ, կարող է իր զինուորական պարտաւորութիւններն ի գործ դնել իր սովորական գործունէութեամբ։»

ՅՈՀԱՆՆԷՍՊՈՒՐԿԻ ԴԱՒԸ.— Բրեդորիայի մէջ Լորտ Ռոպէրդսի անձին դէմ լարուած մեքենայութեան նման դաւ մ'ալ Յոհաննէսպուրկի մէջ կազմակերպուեր է անցեալները, ինչպէս կ'երեւի Լորտ Ռոպէրդսի հետեւեալ հեռագրէն առ պատերազմական նախարարն.—

«Յոհաննէսպուրկի ոստիկանութիւնն ու զինուորական կառավարիչը լուր առին թէ յուլիս 14ին, Պասդիլի առման տարեդարձին օրը, փորձ մը պիտի ըլլայ Պօէրներուն կողմէ Յոհաննէսպուրկի պահակազօրաց վրայ յարձակելու և անգլիացի սպաներն սպաննելու։ Նոյն օրը ձիարշաւ մը տեղի պիտի ունենար, և Պօէրք ենթադրած էին թէ բազում սպաներ ներկայ պիտի ըլլային հանդէսին անդէն։ Դաւադրողներէն ամէնէն համարձակները զինեալ պիտի երթային ձիարշաւին և սպաները պիտի սպաննէին, մինչ փրանսական կարծեցեալ ազգային գումարում մը նշան պիտի ըլլար ստորին կարգի Պօէրներուն համար՝ Յոհաննէսպուրկի ոստիկանութիւնն սպաննելու և տպա տիրելու կառավարական պաշտօնատան, են։ Դաւադրողներուն հետ ուղղակի յարաբերութեան մէջ էր Պօէր հրամանատար մը ի Զուարդքոբ, քաղաքին հիւսիսային կողմը։ Յուլիս 13ին ոստիկանութիւնն արդէն ըստ բաւականի ապացոյցներ բազում ձերբակալութիւններ կատարելու համար, 13էն 14 լուսնալու գիշերը։—Յուլիս 14, կէս օրին, Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Շուէտի և Ամերիկայի հիւպատոսք, որոց հպատակներէն ալ ձերբակալուածներ կային, ոստիկանական քաժխէջին գացին խնդիրն հասկնալու և լուսաբանելու։ Քօմիսէրը խնդիրը պարզեց հիւպատոսներուն, որք գոհ եղան և խոստացան ամէն կերպով աջակցիլ դաւն երեւան հանելու համար։ 400էն 500 ձերբակալութիւնք եղան, բայց 75 հոգին ապա ազատ արձակուեցան՝ երաշխաւորութեամբ իրենց հիւպատոսներուն։ Ես անմիջապէս հրաման տուի աքսորել իբրեւ դաւադիր ձերբակալուած բոլոր օտարականները, որոց նոյն իսկ իրենց հիւպատոսներն երաշխաւոր չէին ըլլար։ Ձեռք առնուած արագ և ազդու միջոցները Յոհաննէսպուրկ բնակող ամենազգի հպատակներուն և ժողովրդեան հաւանութեան արժանացան, և այս հաւանութիւնն յայտնապէս և մերթ պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ մեզ։ Զինուորական կառավարչին տեղեկագիրն առի Յուլիս 19ին, և Յուլիս 22ին պատճէնն հաղորդեցի Սըր Ալֆրէտ Միլնըրի. Վերոյիշեալներէն զատ, հարաւային Ափրիկէէն աքսորեցի հոլանտական երկաթուղեաց ընկերութեան պաշտօնեաները, որք մերժեցին մեզ համար աշխատիլ, և որք գործօն մասնակցութիւն մ'ունեցած են պատերազմին մէջ մեզ դէմ, ինչպէս ապացուցուած է։ Անոնցմէ զատ յոյժ սակաւաթիւ օտարականներ աքսորեցի, որոց ցանկը ձեզ պիտի ղրկեմ վաղ ընդ փոյթ»։
«ՌՈԲԵՐԴՍ»

ՎԵՐԱԴԱՐՁ ԼՈՐՏ ՌՈԲԵՐԴՍԻ.— Անգլ. կառավարութիւնն որոշեց արտօնել զԼորտ Ռոպէրդս հարաւային Ափրիկէէն Անգլիա վերադառնալ մէկ ամիսէն։ Այս որոշում տրուեցաւ պօէրական բանակին վրայ Վերին Հրամանատարին ղրկած տեղեկագրին հետեւանօք։ Եթէ նոյն միջոցին սակայն անակնկալ և ծանր դէպքեր պատահին, Լ. Ռոպէրդս ստիպեալ է մնալ մինչեւ որ վտանգն անհետի։ Հարաւ—Ափրիկէէն մեկնելու թուականն որոշել Լորտ Ռոպէրդսի թողուած է, որ դեռ վարչական շատ տնօրինութիւններ ընելու պարտաւորուած է։ Լորտ Քիչնէր եւ Սըր Ռըտվըրզ Պուլլըր և սպայակոյտին միւս անդամք պիտի մնան, բայց քիչ ժամանակ։

—Յոհաննէսպուրկէ եւ կ'հեռագրեն թէ Լորտ Ռոպէրդս հայրենիք պիտի վերադառնայ Սեպտ. 29ին (յառաջիկայ Շբ. օր)։ Վերին հրամանատարութիւնը պիտի ստանձնէ Լորտ Քիչնէր։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄՆԵՐԸ

Ֆօն Պիւլովի Շրջաբերականը մի ջազգային շահեկանութիւն ստացաւ շատ քիչ ժամանակի մէջ։ Ամբողջ Գերմանիոյ ամէն կուսակցութեանց հաւանութեան արժանացած է Ֆօն Պիւլովի քաղաքականութիւնը՝ որ այդ Շրջաբերականին մէջ ամփոփուած է։ Համբուրկիչէ Քորէսբոնտէնդ կառավարութենէն ներշնչուած հետեւեալ հատուածն հրատարակեց Շրջաբերականին հրատարակութենէն կէս օր առաջ.—

«Դաշնակիցներուն առաջին պահանջը պիտի ըլլայ Կայսերապետական Կառավարութեան և չինացի զօրքերուն գործած ոճիրներուն պատժուիլը։ Բնականաբար պատիժը պարագլուխներուն համար աւելի խիստ պէտք է ըլլայ։ Եթէ Չինացիք փորձեն անկարեւոր անհատներ մէջ տեղը նետել իբրև քաւութեան նոխազ, Չինաստանի ներկայացուցիչներուն պիտի հասկցնենք թէ Տէրութիւնք այդպիսի կերպերով գոհ չեն կրնար ըլլալ։ Չինական ոճիրներուն վաւերական ականատես վկաներն այնքան չատ են որ դժուար չէ յանցաւորները չատ դիւրաւ գտնելը։ Հաչտութեան բանակցութիւնք այն ատեն միայն լրջօրէն պիտի կատարուին, եթէ Տէրութեանց այս պահանջումն ի գլուխ ելնէ։ Արդէն գիտել տրուեցաւ Լի Հունկ Չանկի թէ իբրև բանակցող մէջտեղ նետուած Եունկ—Լու օտարականներուն ոխերիմ թշնամիներէն մին է, և թէ անանկ մարդու հետ բանակցութիւնք չեն կրնար կատարուիլ, բայց Լի Հունկ Չանկ և Չինկ կ'ընդունուին։ Հաւանական է որ Սըր Ռոպէրդս Հարդ եւ միջամտէ նմանական խնդիրներուն մէջ։ Չինացւոց ի՛նչ տեսակ մարդ ըլլալն յայտնի ըլլալով, անհրաժեշտ է որ ցամաքային և ծովային պատկառելի ուժեր պատրաստ ըլլան՝ բանակցութեանց սկիզբն ու շարունակութիւնն երաշխաւորելու համար։ Ամէն պարագայի մէջ Գերմանիա պէտք է պատրաստ ըլլայ դժուարին և տաղտկալի միջոցներ ձեռք առնելու չինական խնդրոյն մէջ զօրաւոր ճնշում մը բանեցնելու այն փախուստի և յապաղումի դէմ։»

—Գերման ծանուցագիրն ամերիկեան շրջանակներուն մէջ մանաւանդ սաստիկ մտահոգութիւն առաջ բերած է։ Ուաշինկդընի մէջ այնպէս կ'խորհին թէ Չինաստանի պաշտօնական շրջանակները չեն կրնար ընդունիլ գերմանական առաջարկութիւնը, և հետեւաբար Միացեալ Նահանգաց կ'մնայ կա՛մ անմիջապէս իր զօրքերը քաշել կամ Գերմանիոյ և Անգլիոյ միանալ երկարատեւ պատերազմ մղելու Չինաստանի դէմ։ Ամերիկեան արտաքին գործոց պաշտօնատան անդամներէն մին ըսեր է.— «Խնամակալուհին կրնայ պատասխանատու համարուիլ իր Կայսերապետական հրովարտակներով, բայց այդ հրովարտակներ պատասխանատու կ'ընեն նաև ամբողջ վերին դասը, որ անշուշտ փոխանակ պատժուելու համար անձնատուր ըլլալու՝ պիտի ուզեն կռուիլ։ Հետեւաբար լաւագոյն ծրագիրն է պատժելու խնդիրը թողուլ ապագայ դեսպանախորհուրդի մը, որ պիտի որոշէ թէ զորո՞նք պէտք է պատժել։» [Ինչպէս երէկի հեռագրերէն իմացանք, ամերիկեան կառավարութիւնը պաշտօնապէս այս մտօք պատասխանած է գերման ծանօթ շրջաբերականին։]

ՎՆԱՍՈՒՑ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ.— Պատժուելու խնդիրը կարգադրելէ վերջ, վնասուց հատուցման խնդիրը մէջտեղ պիտի դրուի։ Տէյլի Մէյլի Վիեննայի թղթակիցը կ'ըսէ թէ Դաշնակիցք Չինաստանէն 60էն 80 միլիոն անգլ. ոսկի պիտի պահանջեն։ Հապա Չինացի քրիստոնէից համար պահանջուելիք երաշխաւորութիւններն ու հատուցումնե՞րը։ Շանկայի ամերիկեան հիւպատոս Մր. Կուտնաու սպանուած չինացի քրիստոնեաներուն թիւը 50,000 կ'հաշուէ։

ՇԱՆԿԱՅԻ կառավարիչը գաղտնի ընկերութեանց քանի մը պարագլուխները ձերբակալելու համար հիւպատոսներուն հաւանութիւնը խնդրեց։ Հիւպատոսք բերանացի հաւանութիւն տուին։ Հաւանական է որ քանի մը գլխատումներ ըլլան։

ԼԻԱՆԿ ՔԱՂԱՔԻՆ ԳՐԱՒՈՒՄԸ.— Պերլին Սեպտ. 20.—«Մասնաւոր հեռագրեր հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտան Սեպտ. 11ին գերման նաւային զինուորներուն կողմէ Լիանկ քաղաքին գրաւման վրայ։ Բուն քաղաքին անունն է Լիանկ—Հզիանկ—Հզիէն, Բեքինէ քսան եւ հինգ մղոն դէպ ի հարաւ—արեւմուտք, երկաթուղւոյն վրայ։ Զօրավար Ֆօն Հէօբֆնէր Բեքինէ քալեց 1500 հոգւով Սեպտ. 10ին և երկրորդ օրը քաղաքն հասաւ։ Վեց հազար Կափամարտիկ և Չինացի կանոնաւոր զօրքեր յաղթուեցան և ցրուեցան, 330 մեռեալ թողլով։ Գերմաններուն կորուստ էր 1 սպանեալ և երեք վիրաւոր։ Քաղաքը կրակի տրուեցաւ։ Ուրիշ հեռագրի մը նայելով, Գերմանք 13ին ալ կռիւ մը ունեցան, և 20 հոգի կորսնցուցին։»

ՇԱՆԴՈՒՆԿԻ ՎԻՃԱԿԸ.—Շանդունկի մէջ բազմաթիւ Կափամարտիկներ կան և քանի մը ամիս դեռ այսպէս պիտի երթայ մինչև որ Նահանգը խաղաղի պէտք եղածին չափ։

ՊԱՐՈՆ ՔԵՏԼԷՐԻ սպանութեան լուրը Բեքինէ անմիջապէս Գերմանիա հեռագրուեր է հետեւեալ կերպով.— Զինուոր թղթատար մը իսկոյն Բեքինէ ճամբայ ելեր է Կափամարտիկի զգեստներով և Քալկան հասեր է (Բեքինէ հարիւր քիլոմէթր դէպի հիւսիս—արեւմուտք) ուրկէց չկրցաւ աւելի առաջ երթալ։ Քալկանէ (Մոնկոլիա) հեռագրուեր է ի Քիախդա [Սիպերեանկոլեան սահմանագլխին վրայ] և անկէց ալ Եւրոպա։

ՆՈՐ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐ.— Շանկայէ կ'հեռագրեն Սեպտ. 18 թուով.— «Կայսերական նոր հրովարտակ մը հաչտութեան պատուիրակ կ'անուանէ նաև Նանքինկի փոխարքան Լիու Քուն—Եի և Քանդոնի փոխարքայ Չանկ—Չիհ—Դունկ, ասոնք ալ պիտի աւելնան եղեր Լի Հունկ Չանկի, Չինկի և Եունկ—Լույի վրայ։ Բայց Բեքին պիտի չերթան, իրենց պաշտօնին գլուխը պիտի մնան, միայն թէ Բեքինի պատուիրակները հեռագրով և յատուկ թղթատարներով խորհուրդ պիտի հարցնեն իրենց։ Այս երկու նոր փոխարքայք յառաջդիմական են և անկարգութեանց միջոցին օտարներուն բարեկամ էին։ Հիւպատոսք սիրով հաւանութիւն տուին այս ընտրութեանց։ Հիմա ստուգուած է որ Չինացի բանակցողք պիտի մերժեն Խնամակալուհիին մասին խիստ տնօրինութիւն մ'ընելու համար ո և է առաջարկութիւն։ Չինացիք Խնամակալուհիին գործէ քաչուելուն չեն հակառակիր, բայց չեն ուզեր որ աւելի առաջ երթան անոր մասին։ Կ'հաւանին որ իչխան Դուան պատժուի, ինչպէս նաև մնացեալ պարագլուխները, որք անկարգութեանց պատասխանատու են։»

—«Չինկ իչխան Շրջաբերականաւ մը կ'պատուիրէ բոլոր փոխարքաներուն և կառավարիչներուն որ հաչտութեան բանակցութիւնները դիւրացնելու համար խիստ հրամաններ տրուին բոլոր օտարականները պաշտպանելու, ինչպէս նաև անոնց եկեղեցիները, և բնիկ քրիստոնեաները։

ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ ԳԻԾԵՐԸ.— Ցիցիհարի գրաւմամբ Ռուսք Մանչուրիոյ հիւսիսային կողմը խաղաղեցուցած եղան, և հետեւաբար Չինաստանի արեւելեան երկաթուղւոյ գլխաւոր գիծն ազատ է Չինացի ապստամբներուն յարձակումներէն։ Ռուսք գրաւած ըլլալով նաև Սէն—Սու—Չէն, Կայչով, Տա—Շի—Շաօ, Ինքով և Չայ—Չէն կեդրոնները, Բորդ Արթուրի և Խարպինի միջեւ բանող գծին հարաւային կողմն ալ անդորրութիւն հաստատեցին։ Օգոստ. 31ին Դիէնձինի և Բեքինի միջեւ հաղորդակցութիւն վերահաստատուեցաւ զինուորական հեռագրով, իսկ Սեպտ. 4ին ընդծովեայ հեռագրաթելն սկսաւ վերստին բանիլ Բորդ Արթուրի և Չիֆույի միջեւ։ Սեպտ. 10ին թղթատարական և հեռագրական 20 ռուս պաշտօնեաներ Վլատիվոստոք հասեր են եւրոպական Ռուսիայէ, հոն գտնուած պաշտօնէից աջակցելու համար։ Ի մօտոյ պիտի վերահաստատուի նաև Բորդ Արթուրէ ի Քիրին երկաթուղւոյ գիծը Մուքտէնի ճամբով, և գիծը Քիրինէ պիտի երկարի դէպ արեւելք մինչեւ Վլատիվոստոք։ Այս ամսուն առեւտրական կանոնաւոր հաղորդակցութիւնք պիտի բացուին Նիքօլսքի և Խարպինի միջեւ։

—Ռուսաչինական Պանքային Խարպինի մասնաճիւղն Սեպտ. 13էն ի վեր վերսկսեր է իր աշխատութիւնը, խռովութեանց պատճառաւ փախչող պաշտօնեաներն իրենց տեղերը վերադարձած ըլլալով։

ԲԵՔԻՆ, Սեպ. 13.—«Լիանկ քաղաքին գրաւման միջոցին Գերմաններուն օգնեցին Պէնկալեան Նիզակաւորք։ Գերման հրետանին քաղաքը ռմբակոծեց, որուն դուռները խորտակելով, զօրքերը ներս խուժեցին։ Փողոցներուն մէջ սաստիկ դիրկընդխառն կռիւ մը մղուեցաւ։ Պէնկալեան Նիզակաւորք քաղաքին պարիսպներէն վեր մագլելով, Գերմաններէն առաջ անկեցին անգլիական դրօշը։ Պէնկալեանք կ'բաղկանային 50 հոգիէ, ունէին մաքզիմ թնդանօթ մը, հրամատարութեամբ հարիւրապետ Կրիֆինի։ Գերմանք 1700 հոգի էին։ Փողոցներուն մէջ կռուի միջոցին վեց Չինացիք յանկարծ յարձակեցան հարիւրապետ Կրիֆինի վրայ, որուն կեանքը քաջարար փրկեց Պէնկալեան Նիզակաւորներէն փողոնար Ալի Շիր Խան, որ յարձակողներէն երկուքն սպաննեց։»

Սեպտ. 14.—«Նչաններէն կ'երեւի թէ ընդ ամէնն 10,000 միջազգային զօրքեր ձմեռը Բեքին պիտի անցընեն։ Ամէնէն չատը Գերմանացիք պիտի ըլլան։ 2000 Ռուսք միայն պիտի մնան։ Անգլիացիներէ, Գերմաններէ և Ֆրանսացիներէ բաղկացեալ արշաւախումբ մը Բեքինի ներսն ու դուրսը բաւական տեղ պահակութիւն պիտի ընէ։ Խնամակալուհին պատրաստ է Բեքին դառնալ եթէ պաշտպանուի։ Սակայն զինուորական հրամանատարք և դեսպանք չեն ուզեր այդպիսի պատասխանատուութիւն մը ստանձնել։ Մր. Քօնճըր կ'ըսէ թէ Բեքին պէտք է բռնուի օտար զօրքերէն, մինչեւ որ կարգադրութիւն մ'ըլլայ, ապա թէ ոչ՝ մինչեւ հիմակ եղած զոհողութիւնները բնաւ արժէք մը չեն ունենար։»

ՀՈՆԿ—ՔՈՆԿ, Սեպտ, 19.—«Քանդոնի օրաթերթերուն ջնջումէն ի վեր անանուն տեսրակներ ազատօրէն կը շրջաբերին, Չինաց կարծեցեալ յաղթութիւններուն վրայ լուր տալով. կ'ըսեն թէ Բեքին դեռ կ'դիմանայ, թէ Տէրութիւնք հաչտութիւն կնքել կ'ուզեն, թէ Չինաստան մեծ մեծ պայմաններ կ'դնէ և բոլոր օտարականներուն դուրս քաչուիլը կ'պահանջէ, օտարներուն տրուած հողերը ետ կ'ուզէ, ինչպէս նաև դրամական հատուցում կ'պահանջէ, կ'ըսուի թէ այս հրատարակութիւնք Մանտարիններուն գործն են, հակեւրոպական զգացում տարածելու համար։

ԶՕՐԱՎԱՐ Չաֆի Սեպտ. 16 թուով Բեքինէ կ'հեռագրէ թէ Չինաց վիճակը քիչ մ'աւելի բարւոքած է։ Պարտիզպանք քաղաքը կ'մտնեն և բանջարեղէն կ'ծախեն։ Առեւտուրը վերսկսելու թեթեւ նշանդ մը կայ։ Արչաւախումբ մը ճամբայ ելեր է զօրավար Ուիլսընի հրամատարութեամբ Կափամարտիկները վանելու դէպ ի արեւմուտք, որպէս զի արգելք չըլլան ածուխին ազատ ներմուծման ի Բեքին։

ԶՕՐ. ՆԱՄԱԿԱՇԻ Բեքինէ հեռագիր մ'ուղղելով ճաբոնական կառավարութեան, կ'ըսէ թէ իչխան Չինկ անցեալ կիրակի օր հետեւեալ հեռագիրն ուղղեց Լի Հունկ Չանկի ի Դիէնձին.— «Ընդունեցի ձեր հեռագիրը։ Օտար Տէրութիւններէն պիտի պաշտպանուի ձեր կեանքը։ Հետեւաբար Դիէնձին հասնելնուդ պէս դէպ ի Բեքին ճամբայ ելէք։»

ՖՐԱՆՍԱՑԻՔ ՑԱՓՐԻԿԷ.— Հարաւային Ալժէրիոյ կողմերը, ֆրանսական զօրք ղրկուեցաւ, անդորրութիւն վերահաստատելու ֆրանսական ստացուածոց մէջ, որոց վրայ կ'յարձակին սահմանակից ցեղերը Դիմմիմայի մօտ։ Կ'ըսուի թէ ֆրանսական կառավարութիւնը ձմրան զինուորական խիստ տնօրինութիւններ պիտի ընէ այն կղմերը։ Յարձակողները կ'բաղկանային Մարոքցի ասպատակներէ։ Երկու սպայ և տասնհինգ զինուոր սպաննուեր են, մէկ սպայ և քանի մը հոգի ծանրապէս վիրաւորուեր են։

ՊԵԼԺԻԸՐ ՇԱՑՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ. —Ենտէբանտոնս Պելժ լուր մը կ'հրատարակէ թէ պելժ գնդապետ Ֆիվէի արչաւախմբին անդամք սպաննուեր են ի Թիպէդ, և թէ հրամատար Վիդդամէր պաչարուեր է ի Մոնկոլիա տան մը մէջ իր ընկերներուն հետ։ Գնդապետ Ֆիվէ 1898ին այն կողմերը ղրկուած էր առեւտրական ճամբաներ բանալու համար։ Հրամատար Վիդդամէր անցեալ տարի գացած էր։

ՕՏԵՍԱՅԻ եղեռնադատ ատեանն եր. կամեայ բանտարկութեան, և աստիճանէն ու ինչքերէն զրկուելու դատապարտեց Կօյիդովսքի ռուս սպան, որ Յուլիսի մէջ սպաննած էր Անգլուհի մը, օրիորդ Տօնկուըրթի որ չէր ուզեր կարգուիլ իրեն հետ։ Բայց դատարանը միւնոյն ատեն խնդրագիր մ'ստորագրեր է, ուղղեալ առ Ցարն, որ բարեհաճի վճիռն երեք տարուան բերդարգելութեան փոխել առանց աստիճանազրկութեան։

ԹԷՔՍԱՍԻ կառավարիչ Մր. Սէյըրս պաչտօնական յայտարարութեամբ մը կ'ըսէ թէ վերջին սոսկալի թաթառին պատճառաւ ամբողջ զոհերուն թիւը 12.000էն պակաս չի կրնար ըլլալ։ Կալվէսդոնի նաւահանգիստը միանգամ ընդ միշտ փճացած է։

ԼՈՐՏ ՍԱԼԶՊՐԻ ԵՒ...ՎԷՊԸ.— Լոնտոնի գրական հանդէսներէն մին չահագրգիռ յօդուած մը հրատարակած է, արդի նշանաւոր անձնաւորութեանց ընթերցանութեան նիւթերուն վրայ։ Հանդէսն արտատպած է Լորտ Սալզպրիի մէկ պատմութիւնը, զոր Անգլիոյ պետական մեծանուն անձնաւորութիւնն ըրած է գրական ակումբի մը մէջ. «—Գիրք մը կայ որ զիս չատ դիւթած է և մէկէ աւելի անգամներ չատ կանուխ հանած է զիս անկողնէս։ Այդ գիրքը Աղեքսանդր Տիւմայի «Մոնթէ Քրիսթօ»ն է։ Քանի մը ամիս առաջ երբ Սանտրինկամ (Կալլէօր իչխանին դղեակը) կ'գտնուէի, հետս առած էի սիրած գիրքս և առաւօտ մը խիստ կանուխ ելնելով դղեակին ընդարձակ պարտէզին մէկ անկիւնը նստած կ'կարդայի։ Հազիւ թէ կէս ժամու չափ կարդացած էի, երբ մէկն ետեւէս ըսաւ, «—Ի՞նչ, միթէ նախարարապետ մը պաշտօնն այսքան ծա՞նր է որ ստիպուի առտուն խիստ կանուխ գործի սկսիլ»։ Ետիս դարձայ ու ճանչցայ Կալլէօրի իչխանը, որուն ցոյց տուի կարդացած գիրքս։ Ծիծաղելով ըսաւ թէ ինք ալ անպատճառ պիտի կարդայ այդ գիրքը, որ այնքան դիւթիչ է եղեր։ Երեք շաբաթ ետքը, Իչխանն ինծ ըսաւ,—«Մոնթէ Քրիսթօ»ն ժամ 4ու կէսին անկողնէն հանած էր զձեզ։ Զիս ժամ 4ին հանել տուաւ։»

«ՍՐՏԻԴ ՁԱՅՆԻՆ ՀԵՏԵՒԷ՛, ԵՒ ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՄԱՆՑ ԱԿԱՆՋ ՄԻ՛ ԿԱԽԵՐ».—Վիեննայի ազնուապետական ակումբներու մէջ ընդհանուր խօսակցութեան նիւթ եղած է մօտալուտ ամուսնութիւնն Աւստրիոյ նախկին վարչապետ Դաաֆէ կոմսին աղջկան հրեայ տոքդոր Փաղ Ֆէլտմանի հետ։ Վիպական բաներ կ'պատմուին այս ամուսնութեան վրայ։ Տքդ. Ֆէլտման, որ ամէն տարի Քարլսպատ կ'երթար բժշկութիւն ընելու, օր մը դեռատի կոմսուհիին քով կ'հրաւիրուի ի դարմանում։ Այս առաջին հանդիպումէն կ'ծնի փոխադարձ սէր մը։ Երկու սիրահարները չեն համարձակիր իրենց զգացումներն յայտնել իրարու։ Տօքդորն ամէն օր կանոնաւորապէս ծաղկեփունջ կ'ղրկէր օրիորդին որ կ'ընդունէր։ Վերջապէս օր մը Դաաֆէ կոմսուհին խորհուրդ կ'հարցնէ իր բարեկամուհիին, իչխանուհի Հօհէնպերկի [կոմսուհի Խոթէք], որ վերջերս ամուսնացաւ Ֆրանց Ֆէրտինանտ արքիդուքսին հետ։ Իչխանուհին ըսաւ. «—Սրտիդ ձայնին հետեւէ՛, և նախապաշարմանց ականջ մի՛ կախեր» (իրեն պէս)։ Կոմսուհի Դաաֆէ իսկոյն տամս մը ղրկեց Տքդ. Ֆէլտմանի և նշանախօսութիւնը տեղի ունեցաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանուեցաւ Բերայի կառավարչութեան Ա. քարտուղար Ֆերիտ պէյ։

Հալէպի նահանգին Հարէմ գաւառակին Գայմագամ անուանուեցաւ Պիլէճիքի Գայմագամ Արիֆ Հիքմէթ պէյ, որուն յաջորդեց Սալհոփ Գայմագամ Ապտիւլղանի էֆ.։ Էնկիւրիի նահանգին Թղթատարական ընդհ. տեսուչ անուանուեցաւ Գոնիայի նահանգին Թղթատարական ընդհ. տեսուչ Ալի պէյ, որուն յաջորդեց Եանեայի Թղթատարական ընդհ. տեսուչ Ապտիւրրահիմ պէյ։ Եանեայի նահանգին Թղթատարական ընդհ. տեսուչ անուանուեցաւ Այտընի նահանգի Թղթատարական ընդհ. քննիչ Հիլմի պէյ։

—Բումէլի Պէյլէրպէյլութեան աստիճան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ Սայիտ փաշայի. Միւթէմայիզի աստիճան՝ Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Ատենին անդամ Բոսլիւթօս էֆ.ի, մաքսատան գրագննիչ Մուհիպպ պէյի, և Գարա Աղաճի Թաղապետական Տնօրէն Համտի Պէքիր էֆ.ի։

—Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Զարին հօրեղբօրորդի Մեծ—դուքս Անտրէ Վլատիմիրովիչի և Ա. Օսմանիէ՝ Ն. Բարձրութեան ուղեկից՝ զօրավար Վասմոնտի, Ա. Մէճիտիէ՝ Իզմիրի Իտարէի Ժողովին անդամ Ապտիւլգատէր փաշայի, Բ. Օսմանիէ՝ Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Ատենի նախագահ Զիյա փաշայի և Վճռաբեկ Ատենի անդամ Ալի Ղալիպ պէյի։

Լիագաթի ոսկի շքանշան տրուեցաւ Պետական Խորհրդոյ Վճռաբեկ Ատենի նախագահ Շէքիպ պէյի, և անդամ Պէյրի պէյի։

ԿԱՅՍ. ՀՈԳԱՏՈՒԹԻՒՆ.—Կայս. Իրատէ մը ձեռնհաս պաշտօնատան կը հրամայէ միջոցներ ձեռք առնել, օսմ. երկիրներուն ամէն կողմը կարող բժիշկներ և մանկաբարձներ ղրկելու համար, որպէս զի դժուարին ծննդաբերութեանց միջոցին՝ տարաժամ մահերու առաջքն առնուի։ Ձեռնհաս պաշտօնատունն այս մասին ընդարձակ ծրագիր մը պատրաստելով, պիտի մատուցանէ Կայս. հաճութեան։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՆԱՍԸՐ ՓԱՇԱ, որ Վեհ. Կայսեր կողմէ շնորհուած Շէֆագաթի պատուանշանը Պէլկրատ տարած էր, իր պաշտօնն ի գլուխ հանելով, երէկ Պէլկրատէ ճամբայ ելած է մայրաքաղաքս վերադառնալու համար։

ԹՈՒՐՔԵՒՊՈՒԼԿԱՐ առեւտրական պայմանագրի յանձնաժողովը իր երէկուան նիստին մէջ աւարտեց իր խորհրդակցութիւնները, և իր պատրաստած տեղեկագիրը մատոյց ի Կայս. Պալատ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ Քարլսրուհէ քաղաքին զինարանին մէջ, Կայս. կառավարութեան ի հաշիւ մեծաքանակ փամփուշտ կ'շինուին։ Շինութեան վրայ հսկող օսմ. սպայից ամսաթոշակներուն վրայ յաւելում պիտի ըլլայ, ցորչափ մնան Գերմանիոյ մէջ

ՄԱՔՍԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ.—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Տար—իւլ—Շաֆագայի եւ Կայս. Միլքիէ վարժարանի շրջանաւարտներէն 13 հոգի, որք մաքսային վարչութեան մէջ կ'ծառայեն, Գերմանիա պիտի ղրկուին, մաքսագիտութեան արուեստն ուսումնասիրելու համար։ Ասոնք երեք տարի Գերմանիա պիտի մնան։

ԼՐԱԳՐԱՑ ԲՈՒԼԸ.— Մեծ—Եպարքոսական հրամանաւ, երէկ, Տպագրական Տեսչութեան կողմէ գրաւորապէս ծանուցուեցաւ տեղական մամլոյն թէ, ինչպէս արդէն գրուած է, Բուլէն զերծ մնալու կայսերական Իրատէն Կ. Պոլսոյ Թուրքերէն Թերթերուն համար է միայն, և թէ Պոլսոյ միւս ամէն թերթերը, նաեւ առ հասարակ բոլոր գաւառային թերթերը, ենթակայ են Բուլին, ըստ առաջնոյն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ. — Թուրքիոյ և Աւստրիոյ միջեւ առեւտրական նոր դաշնագրի մը բանակցութիւնք պիտի սկսին ի մօտոյ։

—Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի պատուիրակներուն կողմէ ստորագրուած առեւտրական դաշնագրին նախածրագիրը, որոյ ֆրանսերէն թարգմանութիւնը պատրաստուած է, անգամ մը ևս պիտի քննուի Նախարարաց Խորհրդոյ մէջ։

ՇԵՐԱՄԱԲՈՒԾԱԿԱՆ ՄՐՑՈՒՄ.— Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհրդոյ նախագահ հրամատար Պէժէ և Օսմ. Քօմիսէր Համտի պէյ Ուրբ. օր Պրուսա գացած էին, ուր ներկայ պիտի գտնուէին շերամաբուծական մրցման պարգևաբաշխութեան հանդէսին։ Այս հանդէս Շբ. օր տեղի ունեցաւ Թաղապետական պաշտօնատան մէջ, ի ներկայութեան կուսակալ Խալիլ պէյի և կառավարական բարձր պաշտօնատարայ։ 12 պսակաւորներ վարձատրուեցան լաւագոյն մետաքսն արտադրած ըլլալնուն համար։ Իւրաքանչիւրն ընդունեց 10 ոսկի և 300 փրանքնոց մանրադէտ մը։ 83 ուսանողներ, որք Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին դասերուն հետեւած էին, իրենց շրջանաւարտի վկայականները ստացան։ Հանդէսէն վերջ, հրամատար Պէժէ պարագային յարմար բանախօսութիւն մը արտասանեց, ի վեր հանելով նոյն վարչութեան մէջ կատարուած բոլոր յառաջդիմութիւնները։ Հանրային Պարտուց վարչութեան թողուած հասոյթները տարուէ տարի աւելցած են, շնորհիւ Կայս. կառավարութեան աջակցութեան եւ պաշտօնէից անձնուէր գործակցութեան։ 5000 գործակալներէն հազիւ 35ն օտարազգի են, ըստ, որք սակայն երկրորդ հայրենիք մը կ'նկատեն զԹուրքիա։ Մ. Պէժէ, իբրեւ ֆրանսացի, դրուատեց Ֆրանսայի էն նշանաւոր զաւակը, զՊասթէօռ, որոյ դրութիւնը, իմաստնաբար ի գործ դրուած, վերջ տուաւ անթիւ յուսախաբութիւններու, որք շերամարոյծներուն մանրակրկիտ խնամքներն ի դերեւ կ'հանէին սովորաբար։ Պասթէօրեան դրութիւնը Կայս. հաւանութեամբ, ներմուծուեցաւ ի Թուրքիա, և Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը 1888ին Պրուսայի մէջ հաստատեց շերամաբուծական վարժարանը Պասթէօրեան դրութեան հիմերուն վրայ, և Տնօրէն Թորգոմեան էֆ.ի մասնաւոր փորձառութեան և անձնուէր աշխատութեան շնորհիւ, իր հիմնարկութենէն ի վեր, Կայսրութեան ամէն կողմերէն Պրուսա վազող ուսանողք ընտելացան շերամաբուծական արդի գիտերուն, քաջալերուելով ձրի դասախօսութենէն և մրցման պարգևաբաշխութիւններէն։ 12 տարուան յարատեւ ջանքերէ ետքը, Թուրքիոյ բոլոր շերամաբուծական կեդրոնները այսօր ունին աւելի կամ պակաս թուով շերամագէտներ որոց ամենքն ալ Պրուսայի վարժարանէն անցած են։ Մետաքսի տասանորդական տուրքն ալ ոչ միայն աւելցած է, այլ և շերամաբուծական ճարտարարուեստն ընդհանրացած ու բարգաւաճած է բովանդակ երկրին մէջ։ Երբ 1882ին մետաքսի տասանորդը Հանրային Պարտուց Վարչութեան թողուեցաւ, գրեթէ 18,000 ոսկի էր, 1888ին 26,000 ոսկւոյ բարձրացած էր, և 1888էն ի վեր, ուր է Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին հիմնարկութենէն սկսեալ մինչեւ վերջին տարեշրջանը, մինչև 90,000 ոսկիի հասած էր։ Այս թիւեր ինքնին պերճախօս են, բայց այս չէ ամէնքը։ Պասթէօռեան դրութեան ընդունուելէն և երկրին մէջ ընդհանրանալէն ի վեր, շերամաբուծութիւնն ինքն իսկ արտադրեց իր պէտք ունեցած հունտը, և այլ ևս օտար երկիրներու չդիմեց։ Ասկէ զատ կ'արտածէ ալ, մանաւանդ ի Ռուսիա, ամէն տարի յարաճուն քանակութեամբ։ 1891ին հունտի արտածութիւնն էր 998 ունկի. 1899ին 402,412 ունկի, և այս տարի այս թիւ ալ անցած է, վերջապէս, մետաքսի հասոյթն հնգապատկուած և խոզակի արտադրութիւնն աւելցած է 81% համեմատութեամբ։ Հանրային Պարտուց Վարչական Խորհուրդը, շերամաբուծական ուրիշ կեդրոնի մը՝ Սելանիկի՝ մէջ հաստատած է տիպար—մանարան մը, որ բարգաւաճ վիճակ ունի այսօր, և բնիկ դրամատէրները նախաձեռնած է համանման մանարան մը հիմնելու, որ ընդարձակուելու և բարգաւաճելու վիճակի մէջ է։ Առեւտրական յոյս յայտնեց թէ ուրիշ նահանգներ ալ այս օրինակին պիտի հետեւին։ Երեկոյին Պրօդ. պանդոկին մէջ 24 հրաւիրեալներու ճաշ մը տրուեցաւ, որուն մասնակցեցաւ նաև կուսակալը։ Հրամատար Պէժէ և Համտի պէյ Կիր. օր Պոլիս դարձան։

ԿԱՅՍ. ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Կայս. Պալատան Ա. Քարտուղարութիւնն աւետած է «Իգտամ»ի արտօնատէր ու խմբագրապետ Ճէվտէթ պէյի թէ իր մատուցած ծառայութիւնք Կայս. գոհունակութեան արժանացած են։

ՀԱՄԻՏԻԷ Մանկանց Հիւանդանոցը դիմող հիւանդներուն թիւը տակաւ կ'աւելնայ։ Անցեալ տարի նոյն հիւանդանոցին մէջ դարմանուող հիւանդներուն թիւն եղած էր 7000էն աւելի. իսկ այս տարի 7 ամսուան մէջ 8000էն աւելի կին ու տղայ դիմած են նոյն դարմանատունը։ Օգոստոս ամսոյ մէջ 39 տղայ հիւանդանոց մտած և 31 տղայ դուրս ելած են, դարմանուելէ վերջ։ Իսկ նոյն ամսուան մէջ հիւանդանոց դիմող կիներուն թիւն հասած ի 2033ի։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղւոյն շինութեան աշխատող զինուորներուն օրական պիտի տրուի Կայս. հրամանաւ։

—Սուրիոյ կուսակալին Նախագահութեան տակ կազմուած նպաստահաւաք յանձնաժողովը 40,000 ոսկիի տոմս խնդրած է, Հիճազի երկաթուղւոյն շինութեան ի նպաստ հանգանակութիւն կատարելու համար։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ Պանքայի Տնօրէնութիւնն 1314 ելմտական տարւոյ իր գործառնութեանց հաշուեկշիռն հրատարակած է, որմէ կ'տեսնուի թէ Պանքային անուանական դրամագլուխը, որ նախորդ տարեշրջանին վերջը 562,206,350 ղրշ. էր, 599,438,578 ղշ.ի բարձրացած է, 37,232,228 ղշ.ի յաւելմամբ, որ 1314 տարւոյ հասոյթներու ամբողջ գումարը կ'ներկայացնէ։

ԱՆԿԼԻՔԱՆ ԵՒ ՕՐԹՈՏՈՔՍ ԵԿԵՂԵՑԻՔ.—Ղալաթիոյ անկլիքան Քրայստ—Չըրչ եկեղեցւոյ երէց Վեր. Տաուլինկ Շբ. օր այցելութիւն տուաւ Ցունաց Պատրիարքին և Քէնդըրպըրիի արքեպիսկոպոսին կողմէ Ն. Սրբազնութեան մատոյց երկհատոր գործ մը, որ Անկլիքան Եկեղեցւոյ բոլոր եկեղեցականներուն ցանկը կ'պարունակէ։ Սալզպըրիի եպիսկոպոսին կողմէ ալ մատոյց լուսանկարն իր թեմին մայր եկեղեցւոյն, որ Անկլիքան եկեղեցիներուն մէջ նշանաւոր է իր ամենաբարձր զանգակատունով։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՅԷ Թուրք թերթերուն կ'գրեն թէ Կիր. գիշեր ժամ 4ին միջոցները Թահիր էֆ. անուն Թուրք մը գինետան մը մէջ Բադոսը տօնելէ վերջ, գինեպանը լաւ մը կ'ծեծէ, յետոյ փողոց ելնելով, քալելու անկարողութենէն տեղ մը կ'իյնայ. քիչ մը ետքը գիշերապահին օգնութեամբ ոտք ելնելէ վերջ, ոստիկանութեան պահականոցը կ'երթայ, եւ հոն լեզուին տալով, Գ. Քոմիսէր Մէհմէտ էֆէնտիին մէկ երկու ապտակ կ'իջեցնէ։ Ցետոյ կ'դիմէ մարդու մը տունը, հրացան պարպելով դուռը կ'զարնէ և սպառնական նամակ մը ներս կ'նետէ։ Ոստիկանք վրայ հասնելով կ'ձերբակալեն այս խելակորոյսը, որ դատի պիտի ենթարկուի։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ.— Բամբակին գինը զգալի անկում մը կրած է Եւրոպիոյ մէջ։—Խաշխաշին գինն ալ 1 Փր. ինկաւ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾՔ.—Բաքէ ընկերութեան «Ժէօրժի» շոգենաւը, որոյ նաւաբեկութիւնն երէկ ծանուցինք, ռուս ընկերութեան «Ռոստով» շոգենաւէն 2 ժամ վերջը մեկնած էր Պոլսէն, բայց իր սրընթացութեան շնորհիւ հասած էր «Ռոստով»ի։ Երկու շոգենաւերն ալ Դարդանէլ կ'ուղղուէին։ Բայց ի՞նչպէս իրարու հանդիպեցան, առ այժմ յայտնի չէ այս կէտ, իրողութիւնը սա է թէ ընդհարում մը տեղի ունեցած է ա՛յնքան բուռն որ «Ժէօրժի» քիչ վերջը բոլորովին ընկղմած է։ Ռուսական շոգենաւն ալ, իր գլխէն ծանր վնասներ կրելով, «Ժէօրժի»ի ուղեւորներն ու նաւազները ժողվելէ վերջ դէպի ցամաք ուղղուած է խրելու։ Այս ընդհարման մասին ռուս ընկերութեան գործակալին ստացած հեռագիրը կ'ծանուցանէ. «Ժէօրժի» զարնուեցաւ «Ռոստով»ի. «Ժէօրժի ընկղմեցաւ»։ Իսկ Բաքէ ընկերութեան գործակալ Մ. Ռըպոլ, որ «Ժէօրժի»ի մէջ կ'գտնուէր, Դարդանէլէ սա հեռագիրը քաշած է. «Նաւաստիք, ուղեւորք, ամենքս ալ ազատած և ողջ առողջ ենք։ «Ժէօրժի» ընդհարում կրեց և ընկղմեցաւ խորունկ ջուրերու մէջ, Ինճիրլիի և Կելիպօլուի միջև։ Ռուս ընկերութեան «Ռոստով» շոգենաւը զարնուեցաւ «Ժէօրժի»ի։ Ուղեւորք և նաւաստիք «Սիրքասի» շոգենաւով Պոլիս կ'հասնին։» Երկու գործակալներուն ուղղած հեռագրերն հակասական են սա՛ կէտին նկատմամբ թէ ո՞ր շոգենաւը պատճառ եղած է ընդհարման։ Ընդհանրապէս յայտնի է թէ ընդհարում կրող շոգենաւը կ'ընկղմի եթէ «Ռոստով» ընդհարում կրած էր, ի՞նչպէս եղեր է որ ընդհարող շոգենաւն ընկղմեր է։ Հանելո՛ւկ։ Երկու շոգենաւերն ալ միեւնոյն ձեւն ու տարողութիւնն ունէին։ Ինճիրպուրնու, ուր տեղի ունեցաւ ընդհարումը, Մարմարայի եւրոպական ծովեզրին մէկ ծայրն է, Շարքէօյի և Պալայիրի միջեւ, Կելիպօլուէ և Միւրէֆթէյէ գրեթէ հաւասարապէս հեռու։

—Ռոստով շոգենաւին մէջ 170 ուղեւոր կային, որոնք հելլենական Սափօռնա շոգենաւով Դարդանէլ փոխադրուած են։ Իսկ ընկղմած Ժէօրժի շոգենաւին 11 ուղեւորք և 33 նաւազք իտալական շոգենաւով մը Դարդանէլ փոխադրուած են։ Ժէօրժի շոգենաւին ուղեւորներուն մէջ կ'գտնուէր նաեւ Օսմ. Պանքայի թարգման Ֆէրիտ պէյ։

—Եգիպտական ընկղմած Շարքիէ շոգենաւին զոհերուն թիւը մինչեւ 100ի կ'հասցնէ Միխայիլ հելլէն մարտանաւին հրամատարին վերջին հեռագիրը։ Իսկ Շարքիէի Ա. նաւապետ Մ. Սարրանիչի հեռագիրը 40 կ'հաշուէ խեղդուողներուն թիւը։ «Շարքիէ» շոգենաւն ալիքներուն ընդհարումէն կտոր կտոր եղած և ծովուն տակ գացած է։

—Շարքիէ շոգենաւը Պիրէոնէ 30 ճամբորդ առած էր։ Իր նաւաստիներուն թիւն էր 50։ Պիրէոնէ դուրս ելնելէ վերջ բուռն փոթորկի մը բռնուած է։ Գավօ—Տօրօ ջրանցքին մէջ հիւսիսային հովն այնքան ուժգին և ծովն ալեկոծեալ էր որ ալիքները վերնայարկը կ'աւլէին և նաւն ընկոյզի կեղեւի մը պէս կ'տատանէր։ Այն պահուն որ Շարքիէ այս վտանգաւոր ջրանցքէն դուրս ելնելու կ'աշխատէր, պատուակին գլանն յանկարծ կոտրեցաւ, և շոգենաւն սկսաւ ալիքներէն քշուիլ դէպ ի ցամաք։ Նաւապետը մեքենային խանգարումը նորոգելու համար 5 ժամ ողորկէ վերջ, խարիսխ կ'նետէ Անտրոս կղզիին փարոսին մօտ, ուր ծովեզրը ցից ժայռերով շրջապատուած է։ Բայց հովը, մերթ աւելի սաստկացած, նաւն իր աջկողին վրայ կ'պառկեցնէ, և Շարքիէ՝ ցամաք քշուելով՝ վերջապէս կ'խորտակուի խութերուն դէմ։ Այն ատեն անբացատրելի շփոթութիւն մը տեղի կ'ունենայ. ուղեւորք աղեկտուր աղաղակներով օգնութիւն կ'պօռան։ Ոմանք ջուրը կը նետուին և մահ կ'գտնեն, այլք նաւակներու մէջ կ'ցատկեն, բայց մէկ մասը միայն կրնան ցամաք հասնիլ։ Ոմանք ալ կայմերուն վրայ կ'մագլցին և մինչև առաւօտ հոն կ'սպասեն մինչև որ անգլ. մարտանաւ մը առաւօտուն օգնութեան կ'հասնի և կ'ազատէ զանոնք։

—Շարքիէի նաւազներէն ոմանք և մանաւանդ տոմսակները մէկ քանի չահատակութիւններ գործեր են, ճամբորդները կողոպտելով, և ազատարար գօտիները 50—60 փր.ի ծախելով։ Ասոնք հարցաքննութեան ենթարկուած են, և Պիրէոնի անգլ. հիւպատոսն ալ ներկայ կ'գտնուի։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՅԱՂԹԱՆԱԿ ԿՌՓԱՄԱՐՏԻԿ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Սեպտ.—Ճանկայէ Սեպտ. 23 թուով կ'հեռագրեն Սդանտարի.—«Չինական կառավարութիւնը, օտար կառավարութեանց խորհուրդը բանի տեղ չդնելով, Մեծ Խորհուրդին Նախագահ անուանեց Դուան իշխանը, հիւսիսի զօրաց ընդհանուր հրամատար անուանեց Դունկ Ֆու Սիանկ իշխանը, և կաշառակերներուն պետ Զաունկ իշխանն ալ Մեծ Խորհուրդին անդամ անուանեց։»

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Սեպտ. 24.—Ճանկայէ Սեպտ. 23 թուով կ'հեռագրեն Նիւ Եորք Հէրըլտի.—Հեռագրոց Տնօրէն Շէնկ կ'յայտարարէ թէ Դուան իշխան կայսեր մեծ քարտուղար անուանեցաւ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 24 Սեպտ.—Դագուէյէ Սեպտ. 19 թուով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Դագինկֆու և Սուբինկֆու գտնուած բոլոր միսիոնարներն սպաննուած են։

ՊԵՐԼԻՆ, 24 Սեպտ.—Բեքինէ Սեպտ. 19 թուով կ'հեռագրեն Վօլֆի գործակալութեան.—«Բոլոր Դեսպանութիւնք դեռ հոս են։»

ԼՈՐԷՆՍՕ ՄԱՐՔՈՒԷՍ, Սեպտ. 24.—Սահմանագլխին վրայ Բորդուկէզներուն անձնատուր եղող Պօէրներուն ամբողջ թիւը 3000ի կ'հասնի։ Բորդուկէզ իշխանութիւնք հսկողութիւն ի գործ կ'դնեն Պօէրներուն վրայ։

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Սեպտ.— Լորտ Ռօպէրդս կ'հեռագրէ Բրեդորիայէ Սեպտ. 24 թուով.—«Զօրավար Բօլ Քարիւ գրաւեց զՔօմադիբօրդ։ Ձեռք ձգեց շատ վակոններ և վայրաշարժներ։ Հրամատար Երասմուսի հրամատարութեան ներքեւ գտնուած Պօէր զօրախումբն յարձակեցաւ Էլանտսրիվըր երկաթուղւոյն կայարանին վրայ, բայց ետ մղուեցաւ։ Զօրավար Բէյճըդ գրաւեց Պօէրական բանակեղղն և շատ արջառ։»

ԲԷՇՏԱ, 24 Սեպտ.—Պարսից Շահն հոս ժամանեց իրիկուան դէմ։ Արքիդուքս Եօզէֆ—Աւգուստոս և բոլոր նախարարք ընդունեցին զայն։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՌՆԻԷԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Սեպտ. — Դաշնակից զօրքերն արշաւանք մը կ'պատրաստեն Բաօ—Դինկ—Ֆուի վրայ։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ, 24 Սեպտ.—Գերման ծանուցագրին տուած իր պատասխանին մէջ, ամերիկեան կառավարութիւնը կ'առաջարկէ Չինաստանի թողուլ յանցաւորները պատժելու հոգը։

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Սեպտ.—Իր ընտրական յայտագրին մէջ, Լորտ Սալզպըրի Չինու գործերուն կնճռոտ վիճակը պարզելով, Անգլիոյ զինուորական թերի վիճակը մատնանիշ կ'ընէ։

ՓԱՐԻԶ, 24 Սեպտ.—Ֆրանսա հաւանեցաւ գերման ծանուցագրին, Ռուսիա ալ նպաստաւոր է։

ՏԸՐՊԷՆ, 24 Սեպտ.—250 բորդուկէզ հրետաձիգ զինուորք երէկ սահմանագլուխ գացին Տէլակօա ծոցէն։ Ուրիշ զօրքեր ալ անոնց պիտի հետեւին։ Պօրպլէրդոնի երկաթուղւոյ գծին վրայ գտնուած բոլոր կամուրջները քանդուած են Պօէրներուն կողմէ։

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Սեպտ.—Անգլիացիք գրաւեցին զՔօմադիբօրդ։ Վիլժօէն և Պօթա զօրավարք սահմանագլխէն անցան, իրենց թնդանօթներուն բերանը գամելէ ետքը։ Զօրավար Տէվէդ անվթար մնացած է։

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Սեպտ.—Կ'հաւաստուի թէ անգլ. կառավարութիւնն ի մօտոյ պաշտօնապէս պիտի յայտարարէ թէ պատերազմը վերջացած է։

ՎԻԵՆՆԱ, 24 Սեպտ.—Ֆրանց Եօզէֆ կայսր Ս. Ստեփաննոսի Մեծ Խաչը տուաւ Շահին, որ Բէշդա մեկնեցաւ։

ՍՕՖԻԱ, 24 Սեպտ.— Հրաժարեալ առեւտրական նախարար Մ. Նաչովիչ Բարիզի պալկարական գործակատար անուանուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ, 24 Սեպտ.—Սլաւին փաշա Սուլտանի ընդհանուր քննիչ անուանուեցաւ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ասպարէզի մէջ 15 տարուան փորձառութիւն ունեցող և անգլ. ու ֆրանս. լեզուաւ թղթակցելու վարժ ինչպէս նաև դիւրահասկնալի մեթոտով կրկնատոմար բռնելու կարող հաշուակալ մը տրամադրելի ժամեր ունի այցելու պաշտօն վարելու։ Դիմել Բիւզանդիոնի Խմբագրատունը։ 6—6

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Տիարպէքիրէ կ'գրեն մեզ. — «Օգոստ. 26 կիրակամուտ իրիկունը, կէս գիշերուան ատենները ցաւալի դէպք մը տեղի ունեցաւ քաղաքէս դուրս Տիգրիսի եզերքը։ Օր. Մարիամ Շահմիրեան վարժուհիին, առեւանգումով, Բիւզանդիոնի ընթերցողներուն ծանօթ Ճիթթօ Եանըղօնին և իր ընկերները, գիշերուան մէջ, յանկարծ դէմ առ դէմ կուգան խումբ մը ուրիշ սրիկաներու։ Հոն կռիւ մը կ'բրդի մէջերնին եւ կ'սկսին զիրար զարնել մահացու կերպով։ Կառավարութիւնն իմանալով, դեռ լոյսը չբացուած, կռուող սրիկաները կ'ձերբակալէ։ Հարցաքննութիւնները կ'շարունակուին հարցաքննիչ պաշտօնեաներով։ Այս դէպքը բացորոշ կերպով կ'յայտնէ Ճիթթօ Եանղօնին ինքնութիւնը։ Այս մասին աւելորդ կ'համարինք խորհրդածութիւն մը ընել հոս։ Ա՛լ ընթերցողներն իրենք իրենց կրնան հարկ եղած գաղափարը կազմել Օր. Շահմիրեանի առեւանգութեան դէպքին նկատմամբ։ Այս առիթով նորէն պէտքը կ'զգանք Պատրիարքարանի խորին ուշադրութեան յանձնել առեւանգութեան դէպքը, անմիջական կարգադրութիւն հայցելով, քանի որ խնդիրը կրօնական է եւ բռնութեան տակ եղած պակի մը շուրջը կ'դառնայ։ Ճիթթօ Եանղօնին, ինքզինք արդարացնելու և առեւանգեալ վարժուհին դատապարտելու համար, շինծու հանրագրութիւն մը ղրկած է Պատրիարքարան, իբր հերքում՝ այս խնդրոյն նկատմամբ հրատարակուած ընդարձակ թղթակցութիւններուն։ Այս մասին առ այժմ ըսելիք մը չունինք, կ'սպասենք հերքումներու երեւումին, որպէս զի մէկ անգամէն խնդիրը պարզենք իր բոլոր իսկական գոյներով։ Լսածիս նայելով, հանրագրութիւնն 50ի չափ ստորագրութիւն կ'կրէ. բոլորն ալ շինծու և կեղծ անուններ։ Օր. Շահմիրեանի առեւանգութեան խնդիրը, թէ՛ ընկերական և թէ կրօնական տեսակէտով, կ'արժէ որ լուրջ քննութեան մը ենթարկուի։ Մամուլին հայեացքը կ'խնդրենք այս կէտին վրայ։

«—Բաղարիս Ս. Սարգիս եկեղեցիի տէրտէրներուն և տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդին միջեւ երկար ատենէ ի վեր ցրտութիւն մը կար։ Կամաց կամաց աւելցաւ, այսօր դառն ատելութեան փոխուած է։ Քահանաները կ'պահանջեն Թաղականներէն որ եկեղեցիին կալուածներուն արդիւնքին մէկ կարեւոր բաժինը, իբր մշտնջենական եկամուտ, իրենց յատկացուի, Թաղականները կ'մերժեն, բոլորովին անիրաւ գտնելով։ Քահանաները կ'զայրանան, և կ'որոշեն եկեղեցի չերթալ. գրաւոր հրաժարական ալ ղրկած են Առաջն. տեղապահին։ Չորս շաբաթ եղաւ որ դադրած՝ են եկեղեցի երթալէ։ Ժողովուրդին զայրոյթը չզգալու, եւ եկեղեցին բոլորովին ձեռք չհանելու համար, միայն Տ. Պետրոս Նորընծան կ'ղրկեն, որ պարզ ժամերգութիւն մը կ'կատարէ ժողովուրդին։ Այս Նորընծային եկեղեցի երթալն ալ ձեւակերպութիւն մ'է, լոկ ժողովուրդը խաբելու համար, որովհետեւ խնդիրը յարուցանողներուն առաջինն ինք է։ Առաջն. Տեղապահ Եզեկիէլ վրդ.ի Նախագահութեամբ, տեղւոյս Խառն Ժողովը թէեւ մէկ երկու անգամ զբաղեցաւ քահանաներու չահատակութեան խնդրով, կարգադրութիւն մը չկրցաւ ընել։

«—Ուրիշ տարիներու հետ բաղդատմամբ այս տարի առատութիւն և աժանութիւն կայ Տիարպէքիրի մէջ։ Ցորենին օղէն (չափ), որ կ'կշռէ 12—13 օխա, կ'ծախուի 6—9 ղրշ.ի, մինչդեռ անցեալ տարի 13—16 ղրշ.ի կը ծախուէր։ Ցորենի աժանութեան հետ պտուղներու առատութիւն մ'ալ կը տեսնուի հրապարակին վրայ, ինչ որ բարեբախտութիւն է անշուշտ տեղացի և պանդուխտ աղքատներուն համար։

«—Տեղւոյս առաջնորդական Տեղապահ Տ. Եզեկիէլ Վ. իր ճամբու անցագիրն առաւ։ Կ'ըսուի թէ 10—15 օրէն կ'մեկնի դէպ ի Պոլիս։» Մ. Դանիէլեան

Պանտրմա—Պալըքէսիրի Առաջն. Տեղապահ Տ. Թաթուլ Վրդ. կ'գրէ Պատրիարքարան թէ, վերջերս Պալըքէսիրէ Պանտրմա երթալով, հանգանակութեան ձեռնարկեր և բաւական դրամ հաւաքած ըլլալով, միջոցներ ձեռք առեր է տեղւոյն ազգային աղջկանց վարժարանի կիսաւարտ շէնքն ամբողջացնելու համար։ Տ. Թաթուլ Վրդ. կ'յայտնէ թէ ի մօտոյ թեմական այցելութեան պիտի ելնէ, և հարկ եղած տեղեկագիրը պիտի ղրկէ Պատրիարքարան։

—Մշոյ Առաջն. Տեղապահ Տ. Բարգէն Վրդ. իմանալով որ Տ. Մկրտիչ Վրդ., որ Կրօնական Ժողովոյ որոշմամբ Մոփայ վանքն ղրկուած էր ապաշխարելու համար, Տ. Վարդան Վրդ.ի կողմէ կանչուած ըլլալով, մեկնած է վանքէն, իրողութիւնը տեղեկագրեր է Պատրիարքարան և հարցուցած է թէ Կեդրոնական Կրօնական Ժողովոյ գիտութեա՞մբն է որ յիշեալ Վրդ.ն առեր քալեր է նոյն վանքէն։ Կրօնական Ժողովոյ յանձնուեցաւ այդ տեղեկագիրը։

—Կրօնական Ժողովը՝ նկատելով որ Աժտէրեան Տ. Գարեգին Վրդ. իր անուղղայ ընթացքը կ'շարունակէ եւ Պատրիարքարանի հրահանգներուն բնաւ ականջ չի կախեր, որոշած էր կարգալոյծ ընել զայն։ Կրօնական Ժողովոյ այս որոշումն հաղորդուեցաւ Սսոյ Կաթող. Տեղապահ Տ. Կիրակոս Եպիսկ.ի։

—Սեբաստիոյ Պատրիարքարան հասած հեռագիր մը կ'խնդրէ որ օրինական ապաշխարութեան ենթարկուած Տ. Վահան քահանային վերստին քահանայագործելու արտօնութիւն տրուի։

—Կրօնական Ժողովը նիստ չի գումարեր այսօր, Ս. Խաչի տօնի պահք ըլլալուն պատճառաւ։ Ժողովն յառաջիկայ Դշ. ալ նիստ չպիտի գումարէ։

ԲԱՄԲԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

			լիպրան
Անմիջական յանձնման (spot) գինը			$6\frac{13}{16}$ բենս
Մինչև Սեպտ.ի վերջէ յանձնման	»		$6\frac{49}{64}$ »
Սեպտ.—Հոկտ.ի	»	»	$5\frac{50}{64}$ »
Նոյ.—Դեկտ.ի	»	»	$5\frac{24}{64}$ »

Լիվըրբուլի սթօքը շատ անշան։

Մանչէսդըրի գործարանք Հոկտեմբերի մէջ երկու շաբաթ չգործելու որոշում տուած են, ինչպէս Սեպտ. 20 թուականաւ նամակագրուած է։

ԱՅՍ ԱՒՈՒՐ հեռագիր բամբակի՝

Սեպտ.—Հոկտ.ի յանձնման $6\frac{12}{64}$ բենս

25 Սեպտ. 1900.

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնս. Սէհի Դ.	Օ.Ո.	24 17
Ամենէն բարձր գին	»	24 18½
Ամենէն վար գին	»	24 16½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Փր.	111 50
Ամենէն բարձր գին	»	111 75
Ամենէն վար գին	»	111 25

ԲԱՑՈՒՄ Սեպտ. 12/24

Օսմ. Քոնս. Սէհի Դ.Օ.Ո.		24 15
» » ժամ 4 ու կէսին		24 15
Ռումէլիի Երկաթուղի	Փր.	111 1/4
» » ժամ 4½ին		111 1/8
Թումպաքի բաժնեթ.	Ղրշ.	630 —
» պարտաթ.	Փր.	464 —
Տէրքոսի ջուրի Ընկ.	Փր.	276 —
Քարթալ Կ.Պոլսոյ	»	461 —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ.Ո.	4 17½
Անատօլուի Երկթ. պարտաթ.	Փր.	496 —
» բաժնթ.	Ա.Ո.	8 25
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնսիէ	Փր.	262 50
Թրանսվալ	»	80 —

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ոսկի	— 90
» ամիսը օրուան	»	1 85
Ռումէլի Երկթ. »	Փր.	2 —

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 փրանքնոց	ղրշ.	87 23
Անգլիական ոսկի	»	110 02
Բոլ Էմբէրեալ	»	90 —
Մէճիտիէ արծաթ	»	107 31
Փրէմեց	»	51 04
Լէհեստանի	»	98 30
Ռուսալ Թղթադրամ	»	8 62

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղշ.	108 15
» » Առեւտր.Թղթ.	»	108 1/8
» չէք	»	109 1/2
Բարիզ 3 ամիս Պնք.ի Թղթ.	Փր.	23 15
» » Առեւտր.Թղթ.	»	23 20
» չէք	»	22 92½
Վիեննա մամսա 8 օր	քուրօն	22 12
Պերլին չէք	մարք	18 66
Օտեսա չէք	րուպլ	8 60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 24 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. Սէհի Բ.	Ա.Ո.	46 —
» » » Գ.	»	25 —
» » » Դ. բաց.	»	22 25
» » » Դ. փակ.	»	22 25
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11 50
Եգիպտական միացեալ	»	104 50
Անգլ. Քօնսոլիտէ	»	98 50
Այտընի երկաթուղի	»	09 50
Փոխառութիւն Գառանթի	»	82 —
Հելլենական » 1881	»	38 50
» » 1884	»	38 50
Մօնօբօլ Հելլենական 4%	»	41 50
Պուլկր. փոխառթ. 1888	»	83 —
» նոր 6% 1892	»	82 75
Փոխառ. Բարիզի վրայ	»	25 350
Թրանսվալ	»	3 25
Դրամագեղչ	»	4 —

ԲԱՐԻԶ, 24 Սեպտ.

Օսմ. Քոնս. Սէհի Դ. բաց.	Փր.	22 55
» » » Դ. փակ.	»	22 55
» » » Գ	»	25 30
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	537 —
Իտալիա. Ռանթ 3%	»	100 15
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	112 75
Քրէտի Լիոնէ	»	1140 —
Պանք տը Բարի	»	1105 —
Ֆրանսական Ռանթ	»	93 60
Թրանսվալ	»	81 75
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 140
Դրամագեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —

ՎԻԵՆՆԱ, 24 Սեպտ.

Փոխառ. Բարիզի վրայ	քուրօն	96 30
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	107 —
Օսմ. Ռէնթ	»	29 7—
» Լոնտոնի վրայ	»	242 —
Դրամագեղչ		4 1/2

ՊԵՐԼԻՆ, 24 Սեպտ.

Ռումէլիի Երկաթուղի	»	107 70
Փոխառ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 240
Դրամագեղչ	»	5 —

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 14,409,089 10.1
ՀԱՍՈՅԹ 1899 ԾԱԽՈՒՔ 3,073,226 13.11

ՆՈՐԹԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,509,273
ՀԱՍՈՅԹ 1899 ԾԱԽՈՒՔ 1,187,296

Ընկերութիւնք երկու Կ. Պոլսոյ միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ կ'առաջարկեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, աւելի օգտակար եւ աւելի դիւրադիր ոճերով քան ուրիշ ամէն ընկերութեանց ոճերը, բաղդատաբար այն յաջորդ ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց գրաւադրելոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի միթերալ գանձարաններուն առատութեամբ։ — Նաեւ եթէ աղէտքի իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած փոխանն 34,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'ընդունի.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրաւածները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱՆԳԼ. ԵՒ ԳԱՂՂ. ՍՈՐՎՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԲԱՌԱԳԻՐՔ ԱՆԳՂ—ՀԱՅ. Վ. Յ. Ցակոբեան. կ'պարունակէ 55000 ամէն տեսակ բառ և ոճ, գին 54 ղշ., ընտիր թղթի վրայ տպուած՝ 1 ոսկի. կազմուած 40 և 65 ղշ. Նէթ։

ԲԱՌԱԳԻՐՔ ՀԱՅ—ԳՂ. Ե. Տէմիրճիպաշեան. կ'պարունակէ 25000 բառ և ոճ, վերջը Ցեղական անուանց բառագրքով մը։ Գին 15 ղշ., փառակազմ 17,5 ղշ. կազմուած 10 և 12½ ղշ.։

Օսմ. լեզուի լաւագոյն դասագիրքը. ՄԻՋԹԱՀԸ ԼԻՍԱՆԸ ՕՍՄԱՆԻ, Թէր. Տաճ. Արաբ. և Պարսկ. լեզուաց. հայերէնով բացատրուած. գործ Պ. Պ. Գալպաքճեանի, գին 4 ղշ., կազմեալ 2 ղշ.։

ՌԷՀՆԻՒՄԱՅԻ ԷՏԷՊԻԱԹԸ ԹԻՒՐՔԻԷ. հայերէնով բացատրուած, վերջը ընտիր ոճերու և բառերու ցանկով մը, էջ 2000։ Գործ նոյն հեղինակին, գին 6 ղշ., կազմեալ 3 ղշ. նէթ։

ԱՑԲԵՆԱՐԱՆ ԵՒ ԸՆԹԵՐՑ. Օսմ. լեզուի տպագիր եւ ձեռագիր, Հայ. բացատրուած, նոյն հեղինակին. գին 2 ղշ., կազմեալ 50 փարայ նէթ։ Այս գրքերը Մէարիֆէն և Ազգ. Կեդր. Վարչ. Ուսումն. Խորհրդէն վաւերացեալ են եւ ընդունուած կարող ուսումնարաններու։ Այս կազմեալ գիրքով վաճառումը պիտի տևէ ՄԻԱՅՆ ԵՐԿՈՒ ԱՄԻՍ։ Վաճառման վայր կեդրոնատեղին է հրատարակողին ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ, Զագգազճըլար Եօգուշու, Թիւ 64։ Գնողք պէտք չէ խաբուին, երբ «չկայ, կամ սպառած է» ըսուի իրենց։ Հարկ է ՈՒՂՂԱԿԻ գրատունը դիմել առ Զ. Թորոսեան, առանց միջնորդի։ Գրատունը բաց ի հայերէն գրքերէ ունի նաև գաղղիերէն ամէն տեսակ ընտիր դասագրքեր։ Դպրոցաց համար յարմարագոյն պատրաստուած փոստեր, ընտիր թղթով. գին 100ը 25, 40, 60 ղրշ. նէթ։ Գաղղ. գրավարժութեան ընտիր մեթոտ մը (10 տետր) հատը 20 փր. 100ը 37½ ղն.։ Շատ մը գաղղ. եւ հայ. նոր վէպեր ԿԷՍ ԳՆՈՎ, որք կարծես ալ կը տրուին։

«ՀԱՅՐ ՄԵՐ»Ը գունաւոր ու գեղատիպ վիմագրուած ընտիր քարտոնի վրայ գին 5 ղրշ։

Գրատունը կ'կատարէ գրոց ամէն տեսակ յանձնարարութիւններ ճշտիւ և փութով։ Ամէն վճարում կանխիկ է, ... Փոստի և նամակի ծախք գնողին վրայ է։ 20—15

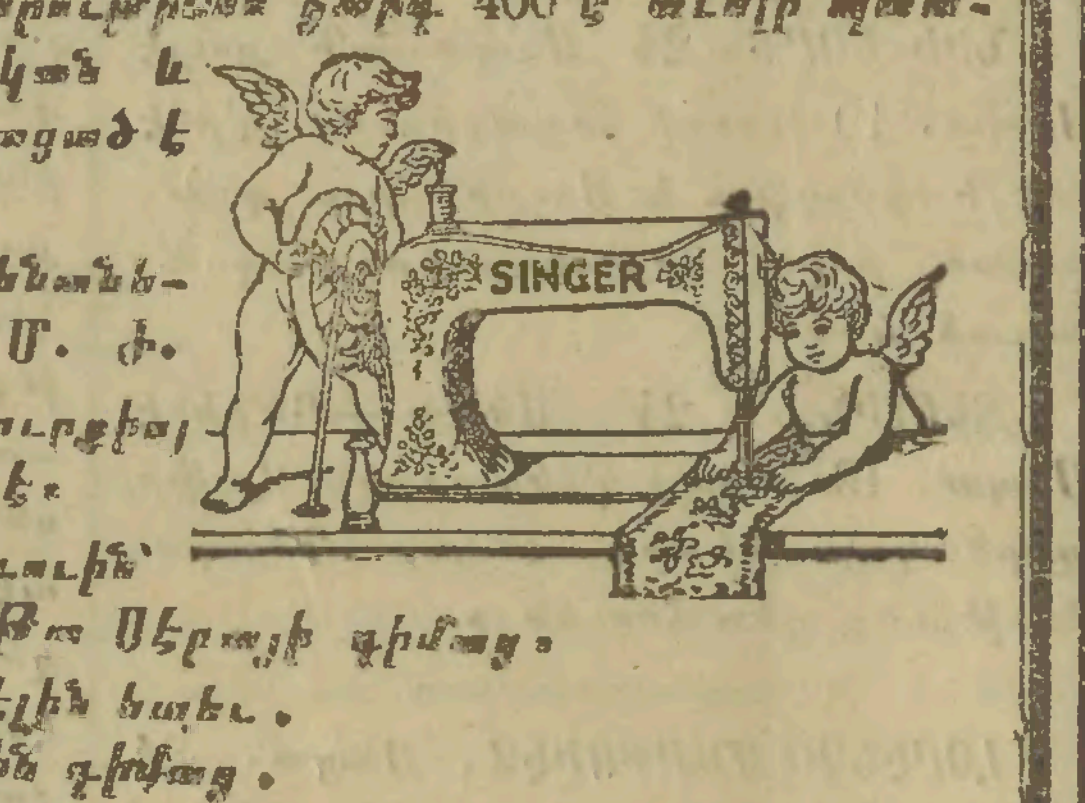
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մէճ. 6 ամս. 3½. 3 ամս. 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ։ Արտասահման 40 Փր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բաց ի Բոսթ Լոքալէ։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԻՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները գեւս անգլ. պաշտօնեայ ...ութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր քնառութիւնները, գերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ ... գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400 է աւելի պատուոյ վկայական և ... բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկեր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝ Բերա, Շիշլի ..., Ղալաթիա Սէրայի դիմաց։

Ղալաթիա) Սինկէր խան, Թիւնէլին հանէ.) Թրամվայի կայարանին դիմաց.
Ստամպոլ) Սուլթան Համամ Թիւ 2.) Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի ... դիմաց Թիւ 13.

Կեղծիքէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

Ի՞ՆՉ ԿԸՐՑՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսուան ըլլան մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կ'գտնուի տղաք ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամենէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիեռ նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անունով, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը չօգօլաի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սընունդ կ'պարունակէ, զոր ուտող տղաք կ'սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին կ'կայտառնան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կ'հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆօսֆաթին Ֆալիեռով մեծցող տղաք, քաջողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճան օգտակար է, սնունդ և կորով կուտայ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներու մէջ։ 26—3

ԾԱՂԿԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԻԿԻՆ Պ. ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆԻ

Կ. Պոլիս, Մեծ—Նոր Խանի մէջ, վարի յարկ Թիւ 47

Հաշուենոց Մօդերն զարդարման յատուկ սոյն վաճառատունը՝ կ'արժէ՛ անգամ մը այցելել՝ ուրիշ տեղ գիւտ մըլէ առաջ։ Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին ... կըլաթկ, քողք, ձեռնոց, սնտուկ, արծաթապատ ափսէ եւ մկրտութեան հագուստ։

WESTERN ASSURANCE COMPANY

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ԴՈՐՈՆԴՕ ԵՒ Ի ԼՈՆՏՈՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1851 ԻՆ
ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՑԱՏՈՒԿ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎԸ

Պատրաստ դրամ եւ տարեկան հասոյթ Անգլ. Ոսկի 1,250,000
Հիմնուելէն ի վեր հատուցած փնասները Անգլ. Ոսկի 6,000,000

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ԱՊԷՐՏԻՆԻ ԿՈՄՍ G. C. M. G. (Նախագահ)
ՍԸՐ ՃՈՆ ՔԷՆՆԷՈՒԷՅ Bart. M. P.
ՄՐ. ՃԷՅՄՍ ՍԹԻՎԸՆՍԸՆ. (Կրահամ և Ընկ. Լոնտոն)

Ուէսդըրն Ընկերութիւնը՝

1° Հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ առանց բացառութեան և էն նպաստաւոր պայմաններով.
2° Վնասները տեղւոյն վրայ կ'հատուցանէ անմիջապէս և առատաձեռնութեամբ.
3° Իր վճարեալ դրամագլխոյն մեծութեամբն ի վիճակի է անգլ. ամենամեծ ընկերութեանց համահաւասար հսկայ գումարներ ապահովագրելու։ Ընկերութեան դրամատունն է Պանք օֆ Սքոթլընտ Լոնտոն

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Պոլիս, Պահճէ Գաբու, Անանիատի խան 20, 21, 22

Յ. Գ. Գոհացուցիչ վարձք կ'տրուի գեղ գործակալներու և միջնորդներու։

ՕՍՄ. ԷՔՍԹՐԷ ՖԼՈՒԻՏ ՏԸ ՔԻՆՔԻՆԱ

Այս դեղը՝ իր սննդարար, մարսողական և զօրացուցիչ հանգամանքովը մեծապէս օգտակար է նոր ապաքինողներուն, և կ'բուժէ գլխու և մէջքի ցաւը, գաղտուկ ջերմը, հինցած յօդացաւերը, հարբուխը, և անոնցմէ ծագում առնող զանազան նեղիչ և ցաւագին հիւանդութիւնները։

Կեղծիքէն զգուշանալու համար պէտք է մասնաւոր ուշադրութիւն ընել «Նիւսուհի» կնիքին։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պահչէ գաբու Սթամպոլլուեան խանին մէջ Գարամուսալի չուհճայի գործարանին կից, Թիւ 5 վաճառատունը։ Կ'գտնուի նաեւ բոլոր դեղավաճառներու և դեղագործներու քով։ Ցանձնարարութիւն կ'ընդունուի տուփը 5 ղրշ. և տուզինն 50 ղշ.ի՝ Պոլսոյ համար, և տուզինն 60 ղշ.ի գաւառաց համար։ 25—18

ՈՅԺԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ՕՇԱՐԱԿ

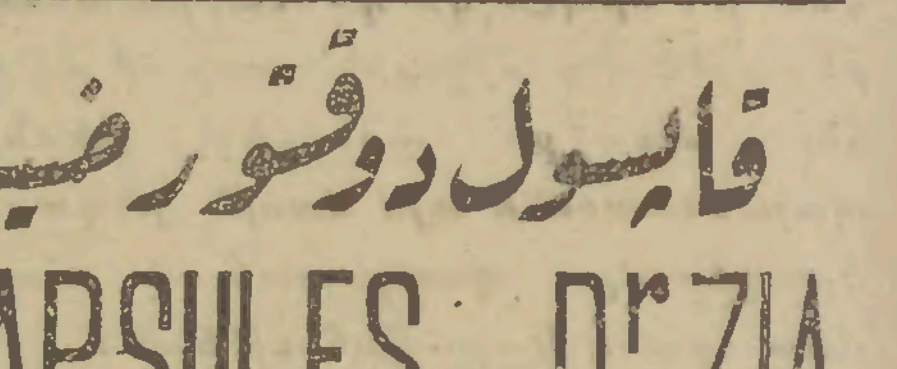
Բարիզի առաջնակարգ բժիշկ Տքթ. Լօռան Տիւ Պօս կ'գրէ «բազմաթիւ հիւանդներու վրայ յաջող փորձերս զիս համոզեցին որ, ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻԹԱԼԱՆ յօգնած ու տկարացած անդամները զօրացնելով երիտասարդական ոյժ կը պարգեւէ մարմնոյն։ Նախ, արիւնը կը մաքրէ, կ'զօրացնէ ու ստամոքսաբար կ'բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը, մէջքի և ողնայարի ցաւերը, վատուժութիւնն ու անբուժելի ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ»։ Մեծագական գործարաններու ազգու դեղերովը ծանօթ՝ Բրոֆ. Միտիի այս ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻԹԱԼԱՆ կազդուրիչ եւ մարսեցուցիչ է. ծերեր, ապաքինողներ եւ ջղեռութիւններով ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ենթարկուած անձինք անհրաժեշտ է որ փութան օգտուիլ այս քաջցրահամ էլիքսիրէն ապաքինուցիչ յատկութիւններէն։ Կ'ծախուի Գ. ասպաեանի, Բիւչիւքեանի, Մէզիքիի, Վօնտիրեանոսի դեղարաններուն մէջ։ 24

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

Բիւզանդիոնի Կ. Պոլսոյ համար եռամսեայ բաժանորդագինն է միայն 36 ղրշ. ամսական ճիշտ 12 ղրշ.ի հաշուով։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳԱՆՁ ՄԸ

Լրագիրներու մէջ յաճախ գովեստը կ'կարդանք շատ դեղերու, որոնք մարդուս առողջութիւնը պահպանելու յատկութիւնն ունին. սակայն ասոնցմէ յարմար ընտրութիւն մ'ընելու համար պէտք է այն դեղին անցեալին վրայ գաղափար զոյացնել։ Այս դեղերէն մէկը, որ հազարաւոր հիւանդներ բուժած է, կաթիլներու մէջ ամփոփուած ՖԷՐ ՊՐԱՎԷՆ է, զոր աշխարհի ամենէն մեծ բժիշկները կը յանձնարարեն այն կարգի հիւանդութիւններու, որոց սկզբնապատճառն արիւնի տկարացումն է։ Անարիւնութեան, ուժգունութեան, ընդհանուր տկարութեան և կուրծքի և ուրիշ այս կարգի վտանգաւոր հիւանդութեանց ամենէն ազդեցիկ դարմանն է ՖԷՐ ՊՐԱՎԷՆ, որ ամէն ճաշի ժամանակ քիչ մը ջուրի մէջ 15—20 կաթիլ առնելով նոր կեանք մը կ'ստանայ մարդ։ Այս հիանալի յաջողութեան պատճառն այն է որ, ՖԷՐ ՊՐԱՎԷՆ արիւնի մէջ խառնուելով, բոլորովին կ'նորոգէ զայն. այն անձինք, որոց կեանքը հիւանդութեան և կամ չափազանցութեան հետեւանքով վտանգուած է, պարտին հետեւիլ խորհուրդի մը, որ այնչափ արդիւնաւոր է։ 20—18

ԳԱԲՍԻՒԼ ՏՔԴ. ԶԻԱ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
ԴԵՂԱԳՈՐԾ ԱՆՏՕՆ ՔՈՒԼԵԱՆԷ

Սեռական ախտերէ աւելի վտանգաւոր և ծանր հետեւանքներ ունեցող ուրիշ հիւանդութիւն չգտնուիլը ծանօթ է ամէնուն։ Այդ հիւանդութիւնը բուժելու կարողութիւն ունեցող Տքթ. Զիա քաբսիւլները, որք բոլոր բժիշկներու կողմէ փորձուած են, կ'յանձնարարուին այդ տեսակ հիւանդութիւն ունեցողներուն։ Այս քաբսիւլներն առանց ցաւ կամ խիթ պատճառելու և ստամոքսը խանգարելու, իրենց բուժիչ ազդեցութիւնը կ'ներգործեն հիւանդին վրայ։

Կ'ծախուին Պահչէ Գաբուի պահականոցին դիմացը, Սթամպոլլուեան խանին մէջ Թիւ 5 «Օսմ. Էքսթրէ տը Քինքինա» մթերանոցն և բոլոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 25—19

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Nº 23, Պապը Ալի Ճատտէսի

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի.—ԲՍԱՎԻԷ ՏԸ ՄՈՆԴԷՓԷՆ (15)

ԲԱԽՏԻՆ ՁՈՀԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ — ԿՈՄՍՈՒՀԻ ՄԱՐՍԷԼ.—Թ.

Սկիւռ լապտերին լոյսը ցոլացուց այն կէտին վրայ որ փականքէն 5 հարիւրորդամետրի չափ վար կ'գտնուէր։ Երիտասարդը գրպանէն հանեց ագռաւուկն և մրմռաց.—Կ'բաւէ որ նիգ չըլլայ մէջը։

Եւ այնպիսի ճարպկութիւնով մը, որ այս կարգի աշխատութիւններու վարժ ըլլալը կ'յայտնէր, գործիքին ծայրը դրան երկու փեղկերուն միջեւ բացուած ծակը խոթեց, եւ բոլոր ուժովն անոր կրթնեցաւ աւելի ներս մտցնելու համար։ Ցետոյ ալ՝ էն ձախ ոյժ տուաւ լծակին այնպիսի բուռն թափով մը, որ իրեն պէս անմօրուս ու թոթոշիկ դէմք ունեցող մէկէ մը չէր յուսացուեր։ Ցանկարծ ճարճատիւն մը լսուեցաւ։ Փականքին պտուտակները տեղի կուտային։ Լծակը նորէն զետեղեց աւելի ներս խոթելով և երկրորդ անգամ ոյժ տուաւ անոր՝ աջէն ձախ։ Փականքին սողնակն ինկաւ և դուռը կիսովին բացուեցաւ։ Նոր ջանք մը ըրաւ, դուռը բոլորովին բացուեցաւ։

—Նիգ չկայ եղե՜ր... ըսաւ գողն ուրախութեամբ։ Մտնե՛նք։

Ու ներս մտան։ Հակայ Գոչ լծակը բակին մէջ ձգեց և դուռները գոցեց։

—Երանի՛ թէ սենեակներուն դուռները կղպուած չըլլան, ըսաւ։ Ժամանակ պիտի կորսնցնենք բանալու համար։

Սկիւռ ձեռքը դրան մը կոճակին վրայ դրաւ ու դարձուց։ Դուռը բաց ուեցաւ։

—Ատիկա կղպուած չէ, գիշերահաւ'ս, ըսաւ Ռոպէր Տօֆէն։ Ճաշասրահն է։

—Արծաթեղէններն հո՞ս ըլլալու են, յարեց Սկիւռ։

—Հաւանական է։ Բայց մեզի ուրիշ լոյս պէտք է խուզարկութիւն կատարելու համար։

Դեռատի կինը ձեղունէն կախուած ջահը ցոյց տուաւ։

—Մեր գործը կ'տեսնէ, ճագա՛րս։ Վառե՛նք։ Կէս օրուան պէս լուր լուս պիտի ըլլայ։

—Լա՛ւ, բայց նախ քննե՛նք թէ ներքին փեղկերն աղէկ մը գո՞ց են։

Քննեցին ու տեսան որ ուզածնուն պէս էր։ Ու մոմերը վառեցին։

—Շո՛ւտ, չո՛ւտ, պատկեր դիտելու ժամանակ չէ, ըսաւ Հսկայ Գոչ, տեսնելով որ ընկերուհին հիացումով կ'դիտէր պատէն կախուած նկարները։

—Նայէ՛։ Սըւիկա մեր դանապանին կ'նմանի, պատասխանեց Սկիւռ, և մատովը ցոյց տուաւ նկար մը, որ Պուր—տը—Պազցի Պըըդոն մը կ'ներկայացնէր տեղական տարազով։

Ճաշասրահն ուր կ'գտնուէին երկու գողերը, ճոխապէս կահաւորուած էր, ամարանոցին միւս մասերուն պէս։ Հսկայ Գոչ ..չքը տնկեց քանդակազարդ կաղնեփայտէ շքեղ դարանի մը վրայ, որ Հանրի Բ. ոճով շինուած էր և վաճառական հնութիւն ունէր։

—Վա՛յ շուշանորդի, փարա՛ կ'ընէ աս, բայց տանիլը դժուար է։ Բեռնակիր կանչել պէտք է։ Սպանիական ճերմակն անպատճառ այս դարանին մէջ ըլլալու է։

Գողերու արհեստին լեզուին մէջ Սպանիական ճերմակ՝ արծաթեղէն ըսել է։ Դարանին դուռը բնականաբար գոց էր։

—Փականքն հին է, մրմռաց Ռոպէր Տօֆէն։ Զի՛ դիմանար։

Գրպանէն ագռաւուկներու տրցակ մը հանեց և գործի սկսաւ։ Անկթարթի մը մէջ դուռը բացաւ։

—Ինչ և է, աշխատութիւննիս պարապը չգնաց, ըսաւ Ռոպէր Տօֆէն։

Արդարև վարի դարակներուն վրայ դիզուած էին արծաթեղէն սպասներու տուփերը, որոց ամէնէն պզտիկներէն մին առաւ ու բացաւ։ Մէջը 24 հատ խառնուէի արծաթեայ դգալներ կային։ Միւս տուփերուն մէջ չաքարի ունելիներ, թէյի, և պատառաքաղներ ու դգալներ կային։ Մեծ տուփերը կ'պարունակէին սեղանի ամէն տեսակ սպասներ։

—Պարկը բա՛ց, հրամայեց Հսկայ Գոչ։

Սկիւռ գուրս հանեց կտաւէ պարկ մը զոր մէջքը փաթթած էր, հեծանորդի յայնօտալ չփակին տակէն։ Ռոպէր Տօֆէն անոր մէջ լեցուց տուփերը, խնամքով քննելէ ետքը պարունակութիւնը։ Ինչ հարկ անօգուտ կերպով բեռնաւորուիլ, արծաթեղէնի տեղ սուտ չըներլիք բաներ տանելով։ Ստահակն աղէկ կ'ճանչնար արծաթը։ Աղանդերի ոսկեզօծ արծաթէ սպաս մը և ուրիշ մեծարժէք առարկաներ հետեւեցան միւսներուն։ Պարկը կ'ուռենար ու կ'ծանրանար։

—Աս ի՜նչ յաջողութիւն, ի՜նչ յաջողութիւն, կ'մրմռար Սկիւռ ամէն անգամ որ նոր առարկայ մը կ'իյնար պարկին մէջ։— Աչքէ անցուցին նաեւ միւս կարասիները, որոց մէջէն ձեռքի գալիք բոլոր բաները վերուցին։

—Նոյնպէս և արդուզարդի դահլիճն ալ այցելենք. ըսաւ Ռոպէր։

Ջահէն մոմ մը առնելով, յաջորդաբար այցելեցին գետնայարկի բոլոր սենեակները, ձեռքի տակ եղած արծաթեայ ու ոսկեայ բոլոր առարկաները վերցնելով։ Տիկին տը Լակարտի ննջասենեակին մէջ հայելազարդ դարան մը կար որ գոհարեղէններով լեցուն արկղիկ մը կ'պարունակէր։ Ան ալ գողցուած միւս առարկաներուն քով գնաց։ Զոյլ արծաթէ զարդը, որ կ'գտնուէր արդուզարդի դահլիճին սեղանին վրայ, Սկիւռի սքանչացման առարկայ եղաւ։ Այդ զարդն ալ անհետ եղաւ պարկին մէջ։

—Մ'արջո՛ւ, մրմռաց Հսկայ Գոչ։ Կամուրջին տակի կամարն հասնելնուս պէս կ'կիսենք։ Ինծի մարդ չըսեն թէ հոնկէ մինչեւ Մոնդրէօյլ չտանիմ չյանձնեմ մեր Ֆուշէտին։

Աւազակներն իրենց արկղեան բարբառով Ֆուշէտ կ'ըսեն գողօնապահին։ Փիչերային այսն աւարտած էր։

—Պարկը կապէ՛, և տակէն սեղմէ՛ որ ճամբան ձայն չհանէ, հրամայեց Ռոպէր։ Սկիւռ հնազանդեցաւ, և Հսկայ Գոչ, ագռաւուկները գրպանելէ ետքը, ուսին վրայ առաւ պարկը։

—Վա՛յ անպիտան, աս ի՜նչ ծանր է...., Բայց կ'արժէ՛։ Օ՜ն, ոտքերնիս վերցնենք....

Ժ.

Երկու մեղսակիցները ճաշասրահ իջան։ Սկիւռ մոմերը մարեց, եւ երկուքը մէկ իրենց մտած դռնէն դուրս ելան։

—Ագռաւուկը չմոռնանք, դիտել տուաւ Հսկայ Գոչ։ Հանուրին փոխեր ձգելու չէ եռեւնիս։ Մեր պատուական արհեստին հիմնակէտն մէկ կանոնն է ասիկա։

Լապտերին տկար լոյսովը, Սկիւռ ագռաւուկը փնտռեց, և դրանը քովէն գտնելով Ռոպէրի գրպանը խոթեց։

—Կայծա՛կ.... Աս ի՜նչ ծանր է, հէ՛, կրկնեց երիտասարդը։ Հին փակոցին մօտ բացուող պզտիկ դրան կողմն երթա՛նք։ Այս բեռով պատերէն մագլցիլը դժուար պիտի ըլլայ։

Թալլուած տունէն մեկնելով, պարտէզին պզտիկ դրան մօտենալու վրայ էին, երբ յանկարծ Ռոպէր կեցաւ, և ականջ դրաւ։

—Ի՞նչ է, ի՞նչ կայ, հարցուց Սկիւռ ցած ձայնով։

—Պատին անդին կողմն ոտքի ձայն կայ, մրմռաց Հսկայ Գոչ իր ընկերուհիին ականջին ի վար։— Սա՛ դրան առջեւ կեցան, յարեց յետոյ։

Եւ արդարեւ, դարափին վրայի թանձրախիտ խոտերուն հակառակ, քայլերու որոշ ձայներ կ'լսուէին։

—Անտարակոյս պարտիզպա՛նն է որ կ'դառնայ, ըսաւ Սկիւռ դողալով։

—Զը՛ր բռնուինք, հրամայեց Ռոպէր։

Դրան փականքին մէջ մտցուած բանալիի մը ձայնն իր՝ խուլ քն ընդմիջեց։

—Մարդ կուգայ կոր, պահուըտի՛նք, յարեց յետոյ։

Եւ ընկերուհիին ձեռքէն բռնելով, արդէն նկարագրուած խարխուլ տնակին մօտ տարաւ։ Դուռը կղպանք չունէր։ Հրումելուն պէս բացուեցաւ։ Հսկայ Գոչ ներս մտցուց Սկիւռն, և դուռը գոցեց։ Նոյն պահուն, պարտէզին դուռը բացուեցաւ։

—Բանալիով գոցեց'ք, ըսաւ դուրսէն կնոջ մը ձայնը։ Խարխուլ տնակին մէջ կ'սպասենք։

Ռոպէր լսեց ու սարսռաց։ Սկիւռ ալ լսած էր։

—Բաներնիս բուսա՛ւ..., մրմնջեց։

(Շար.) Թարգմ. ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ